

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Lana TUNJIĆ

**EKONOMSKA ANALIZA POKRITJA ŠPORTNEGA
KONJA V DICIPLINI PRESKAKOVANJE ZAPREK**

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA ZOOTEHNIKO

Lana TUNJIĆ

**EKONOMSKA ANALIZA POKRITJA ŠPORTNEGA KONJA V
DICIPLINI PRESKAKOVANJE ZAPREK**

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

**ECONOMIC ANALYSIS OF SPORTS HORSE'S COVERING IN
SHOWJUMPING**

GRADUATION THESIS
University studies

Ljubljana, 2016

S tem diplomskim delom končujem univerzitetni študij kmetijstva - zootehniko. Delo je bilo opravljeno na Katedri za agrarno ekonomiko, politiko in pravo Oddelka za zootehniko Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Komisija za dodiplomski študij Oddelka za zootehniko je za mentorja diplomskega dela imenovala doc. dr. Jako Žgajnarja.

Recenzent: prof. dr. Peter DOVČ

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik: doc. dr. Silvester ŽGUR

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: doc. dr. Jaka ŽGAJNAR

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Član: prof. dr. Peter DOVČ

Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

Datum zagovora: 30.09.2016

Podpisana izjavljam, da je diplomsko delo rezultat lastnega raziskovalnega dela. Izjavljam, da je elektronski izvod identičen tiskanemu. Na univerzo neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravici shranitve avtorskega dela v elektronski obliki in reproduciranja ter pravico omogočanja javnega dostopa do avtorskega dela na svetovnem spletu preko Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete.

Lana Tunjić

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Dn
DK	UDK 636.11/.16:338.43(043.2)=163.6
KG	konjereja/ekonomika/športni konji/preskakovanje ovir
KK	AGRIS E13/5120
AV	TUNJIĆ, Lana
SA	ŽGAJNAR, Jaka (mentor)
KZ	SI-1230 Domžale, Groblje 3
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko
LI	2016
IN	EKONOMSKA ANALIZA POKRITJA ŠPORTNEGA KONJA V DISCIPLINI PRESKAKOVANJE ZAPREK
TD	Diplomsko delo (Univerzitetni študij)
OP	X, 51 str., 6 pregl., 4 sl., 58 vir.
IJ	sl
JI	sl/en
AI	V okviru dane naloge smo podrobno analizirali ekonomski vidik pokritja profesionalnega športnega konja v panogi preskakovanje ovir. Obdobje za izračun predstavlja leto 2013. S pomočjo modela v obliki elektronske preglednice smo na podlagi štirih scenarijev analizirali prihodke in stroške profesionalnega športnega konja ob različnih izhodiščih analize. Pri tem smo predpostavili, da se s konjem udeležimo nacionalnih in mednarodnih turnirjev. Pri drugem scenariju smo predpostavili stroške profesionalnega jahača ter jih poskušali pokriti s prihodki iz turnirjev ter razliko na osnovi sponzorskih sredstev. Nadalje smo naredili tudi analizo stroškov v kolikor upoštevamo remont profesionalnega športnega konja, kot tudi strošek profesionalnega jahača. V okviru naloge smo med drugim analizirali vpliv doseganja še boljših rezultatov na mednarodnih tekmovanjih kot tudi na nacionalnih tekmovanjih, upoštevajoč remont in strošek profesionalnega jahača. Pri analizi smo ugotovili, da z denarnimi nagradami na nacionalnem turnirju ne moremo pokriti letno nastalih stroškov profesionalnega konja. Pozitivno pokritje ob danih pogojih na konkretnem primeru dosežemo le v primeru zmage na vseh tekmah, kar pa ni realno. Zato je nujno potrebna udeležba na mednarodnem nivoju. Rezultati naloge kažejo, da se brez dodatnih sponzorskih sredstev ne more pokriti spremenljivi stroški povezani z oskrbo, nego in treningom takšnega konja.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN	Dn
DC	UDC 636.11/.16:338.43(043.2)=163.6
CX	horse breeding/economics/sport horses/showjumping
CC	AGRIS E13/5120
AU	TUNJIĆ, Lana
AA	ŽGAJNAR, Jaka
PP	SI-1230 Domžale, Groblje 3
PB	University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Animal Science
PY	2016
TI	EKONOMIC ANALYSIS OF SPORTS HORSE'S COVERING IN SHOWJUMPING
DT	Graduation Thesis (University studies)
NO	X, 51 p., 6 tab., 4 fig., 58 ref.
LA	sl
AL	sl/en
AB	Within the thesis, the economic aspect of the covering of the professional sports horse in showjumping is analysed in detail. The period for the calculation extends over the year 2013. With the help of a model in the shape of an electronic table, earnings and costs of a professional sports horse are economically analysed on different starting points of the analysis, based on four different scenarios. It is presupposed that the horse participated in national and international tournaments. In the second scenario the costs of the professional rider are presupposed, and it is attempted to cover them with the earnings and the difference based on sponsorship assets. Furthermore, an analysis of costs was made, with horse's refit and costs of the professional rider being taken into consideration. The thesis also includes an analysis of influence of better results on international competitions and at national competitions as well, with the refit and the cost of the professional rider being considered. The analysis shows that annual costs, which arise with the professional horse, cannot be covered with monetary rewards on national tournaments. The costs with given circumstances for the discussed case could be covered only in the case of victory on every competition, but this case is not realistic. For this reason, participation at international level is necessary. The results of the analysis show that without additional sponsorship assets, the costs connected with maintenance, care and training of such a horse cannot be covered.

KAZALO VSEBINE

	str.
KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA	III
KEY WORDS DOCUMENTATION	IV
KAZALO VSEBINE	V
KAZALO PREGLEDNIC	VII
KAZALO SLIK	VIII
OKRAJŠAVE IN SIMBOLI	IX
1 UVOD	1
1.1 OPREDELITEV PROBLEMA	1
1.2 CILJI IN HIPOTEZE	2
2 PREGLED OBJAV	4
2.1 KONJENIŠKI ŠPORT	4
2.1.1 Značilnosti konjenišstva	4
2.1.2 Konjenišvo kot gospodarska panoga	5
2.1.3 Discipline konjeniškega športa v okviru konjeniške zveze	6
2.1.4 Poklic profesionalnega jahača	7
2.2 KONJENIŠKA ZVEZA SLOVENIJE	8
2.2.1 Zgodovina	8
2.2.2 Organiziranost	8
2.2.3 Strategija	10
2.3 DISCIPLINA PRESKAKOVANJE OVIR	11
2.3.1 Zgodovina preskakovanja ovir v Sloveniji	11
2.3.2 Kategorije tekmovanj	14
2.3.3 Pogoji za udeležbo na tekmovanjih	15
2.4 TEKMOVANJA V PRESKAKOVANJU OVIR ORGANIZIRANA V SLOVENIJI	19
2.4.1 Tekmovanja kategorije C in CSN	19

2.4.2	Pokal Slovenije	20
2.4.3	Državno prvenstvo	21
2.4.4	Državno prvenstvo za mlade konje	22
2.5	MEDNARODNA TEKMOVANJA	22
2.5.1	Tekmovanja za Svetovni pokal	22
2.5.2	Tekmovanja za Pokal narodov	23
2.5.3	Evropsko prvenstvo	23
2.6	EKONOMSKE ANALIZE V KONJENIŠTVU	25
3	MATERIAL IN METODE	26
3.1	OPIS ANALIZIRANEGA PRIMERA	26
3.1.1	Opis športnega konja	26
3.1.2	Osnovna izhodišča in predpostavke	27
3.2	METODE DELA	28
3.2.1	Model za ekonomsko analizo profesionalnega športnega konja	28
3.2.2	Prihodki profesionalnega športnega konja	29
3.2.3	Stroški profesionalnega športnega konja	30
3.3	SCENARIJSKA ANALIZA	34
4	REZULTATI IN RAZPRAVA	35
4.1	IZHODIŠČA KALKULACIJA POKRITJA ŠPORTNEGA KONJA (S-I)	35
4.2	POMEN SPONZORSKIH SREDSTEV	37
4.3	VPLIV VPOŠTEVANJA PRIHODKOV IN STROŠKOV POVEZANIH Z REMONTOM KONJA	39
4.4	VPLIV VIŠJIH PRIHODKOV S STRANI TURNIRJEV	40
5	SKLEPI	43
6	POVZETEK	44
7	VIRI	47
	ZAHVALA	

KAZALO PREGLEDNIC

	str.
Preglednica 1: Višina nagrad v letu 2016 minimalno bruto v eur	20
Preglednica 2: Prihodek na nacionalnih in mednarodnih turnirjih	35
Preglednica 3: Struktura stroškov profesionalnega športnega konja	36
Preglednica 4: Vpliv višine sponzorskih sredstev na pok na konja na letni ravni	38
Preglednica 5: Pok na konja na letni osnovi ob upoštevanju sponzorskih sredstev in upoštevanju remonta konja ter stroška profesionalnega jahača	40
Preglednica 6: Vpliv boljše uvrstitve na mednarodnem turnirju ob upoštevanju remonta konja in stroška dela profesionalnega jahača	41
Preglednica 7: Vpliv boljše uvrstitve na nacionalnem turnirju ob upoštevanju remonta konja in stroška dela profesionalnega jahača	42

KAZALO SLIK

	str.
Slika 1: Colmina, CSIO*** Šamorin, 2016, foto: Clic Photo.	27
Slika 2: Shema modela za ekonomsko analizo.	29
Slika 3: Izsek modela, ki omogoča prilagoditev sestave dnevnega krmnega obroka.	31
Slika 4: Izsek modela, ki omogoča podrobno analizo stroška dela profesionalnega jahača in hlevarja.	32

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

CSIO	Tekmovanje za Pokal narodov
FEI	Federation Equestre Internationale
KZS	Konjeniška zveza Slovenije
POK	Pokritje
S	Kategorija tekmovanja v preskakovanju ovir višine 1,40 m do 1,60 m
JLA	Jugoslovanska ljudska armada
SKA	Slovenska konjeniška akademija
KK	Konjeniški klub
E	Kategorija tekmovanj višine 0,60 m do 0,80 m
A	Kategorija tekmovanj višine 1,00 m do 1,10 m
L	Kategorija tekmovanj višine 1,20 m
M	Kategorija tekmovanj višine 1,30 m
S	Kategorija tekmovanj višine 1,40 m
S*	Kategorija tekmovanj višine 1,45 m
S**	Kategorija tekmovanj višine 1,50 m
CSI3*-W	Mednarodno tekmovanje težavnosti treh zvezdic s točkami za svetovni pokal
NZ	Nacionalna zveza

CN	Nacionalni turnir
CI	Mednarodni turnir
CIO	Uradni mednarodni turnir
A1	Kategorija tekmovanj višine 1,0 m do 1,05 m
A2	Kategorija tekmovanj višine 1,10 m do 1,15 m
C	Nacionalno tekmovanje s tekmami do višine 1,20 m
CSN*	Nacionalno tekmovanje težavnosti ene zvezdice
CSN**	Nacionalno tekmovanje težavnosti dveh zvezdic
CSN3*	Nacionalno tekmovanje težavnosti treh zvezdic
CSN4*	Nacionalno tekmovanje težavnosti štirih zvezdic
EUR	Valuta evro
CHF	Švicarski frank
S-I	Scenarijska analiza I
S-II	Scenarijska analiza II
S-III	Scenarijska analiza III
S-IV	scenarijska analiza IV
DRV	Nemška konjeniška zveza

1 UVOD

1.1 OPREDELITEV PROBLEMA

Pred približno šestdesetimi leti se je konj uporabljal kot delovna žival, vendar se je z razvojem mehanizacije njegova uporaba za delo zmanjšala (Hess in sod., 2014). Konj je pridobil popolnoma drugačen družbeni položaj. Postal je pomemben del sodobnega družbenega sloga zlasti priložnostnih in športnih aktivnosti. V zadnjih dveh desetletjih se število konj kot tudi konjeniških dejavnosti nenehno povečuje (Hägglöf in sod., 2005). Tako v Evropi beležimo 5 % povečanje števila jahačev na letni ravni (European Horse Network, 2015).

V Sloveniji se konjenišstvo zaradi slabših pogojev počasneje razvija, vendar je v zadnjem desetletju kljub vsemu postopno napredovalo. Vse večje zanimanje ljudi za stik z naravo in konjem, je pripeljalo do porasta števila konj, konjeniških dejavnosti in klubov. Ta trend je opazen tako v svetu, kot tudi v Sloveniji. Ob omenjenem porastu pa je prišlo postopno tudi do razvoja konjeniškega športa. Slednji v Sloveniji žal ne dosega nivoja dobro razvitih zahodnoevropskih držav, kjer je konjeniški šport specifična gospodarska panoga in pomembna športna panoga (Konjenišstvo, 2010).

Konjeniški šport v Sloveniji združuje tri olimpijske discipline, in sicer preskakovanje ovir, dresuro in eventing, ter ostale discipline kot so vožnja vpreg, endurance in reining (Konjeniška zveza Slovenije, 2015). Disciplina preskakovanje ovir je v Evropi daleč najbolj razvit konjeniški šport, saj je v letu 2010 zabeleženo kar 945 tekmovanj (Haring, 2012). Prav tako je tudi v Sloveniji najbolj zastopana disciplina glede na število tekmovanj in tekmovalcev (Konjeniška zveza Slovenije, 2015). Z razvojem in napredovanjem konjenišstva se poleg rekreacijskih in amaterskih jahačev uveljavljajo tudi profesionalni jahači ter s tem na nek način poskušajo doseči večjo profesionalizacijo konjeniškega športa.

V tujini v okviru konjeniškega športa pogosto srečamo primere poklicnega profesionalnega jahača. Slednji so zaposleni v večjih centrih in jim tekmovanja s konji predstavlja pomemben vir dohodka (EU Equus, 2001). V Sloveniji, z nekaj izjemami, tovrstnih primerov skoraj ne srečamo. Razlogov je seveda več in jih bomo v okviru naloge tudi

podrobneje preučili. Zagotovo pa je med drugim tudi razlog razvitosti te discipline in tradicije. Namreč v Sloveniji praktično ni večjih državnih, kot tudi ne zasebnih konjeniških centrov, ki bi športne jahače zaposlovali in bi si tako lahko prislužili primeren dohodek (Liljenstolpe, 2009).

Posledično se le-ti soočajo s pomanjkanjem finančnih sredstev za napredovanje oziroma udeležbo na mednarodnih turnirjih in doseganje višjih ciljev ter boljše prepoznavnosti. V večji meri so odvisni od lastnih sredstev. Poleg tega težavo predstavljajo tudi nizki denarni skladi na domačih tekmovanjih, saj si kljub aktivni udeležbi in dobrim rezultatom doma ne morejo prislužiti primerne dohodka za nastope v tujini.

1.2 CILJI IN HIPOTEZE

Namen diplomske naloge je podrobna ekonomska analiza vzdrževanja vrhunškega športnega konja v panogi preskakovanje ovir. Pri tem nas med drugim zanima, kakšen povprečen vložek sredstev je potreben, da bi se s takšnim konjem ob doseženih vrhunskih rezultatih v Sloveniji, lahko udeležili tudi mednarodnih tekmovanj, potrebnih za kvalifikacije za Evropsko prvenstvo v isti tekmovalni sezoni. Pri tem bomo podrobneje analizirali tako stroškovno, kot tudi prihodkovno plat.

Na analiziranem primeru bomo poizkušali simulirati učinke večje finančne podpore s strani države, krovne organizacije Konjeniške zveze Slovenije, kot tudi s strani sponzorjev. Poizkušali bomo nakazati na ključne pozitivne učinke večje medijske prepoznavnosti, s čemer bi po izkušnjah drugih tekmovalnih disciplin, kot tudi praks v tujini pomembno vplivali na razvoj konjeniškega športa kot gospodarske panoge, s tem pa tudi konjereje, kot kmetijske panoge (Henley Centre, 2004a).

Poleg že navedenega bomo poskušali predstaviti vpliv posameznika, ki vlaga v lastni razvoj in razvoj konja ter odgovoriti na vprašanje ali je v tem primeru konjenišstvo res šport privilegiranih ljudi.

Pri naši analizi bomo temeljili na predpostavki, da je konjeniški šport v Sloveniji sorazmerno slabo finančno podprt s strani krovne organizacije Konjeniške zveze Slovenije, kot tudi sponzorjev. Posamezniki, ki se želijo profesionalno ukvarjati s preskakovanjem

ovir so tako v večji meri odvisni od lastnih sredstev. S pomočjo scenarijske analize bomo poizkušali analizirati, kakšen bi bil vpliv večje podpore s strani države, kot tudi sponzorjev za tiste športne panoge, ki so manj medijsko podprte ter v manjši meri zastopane v Sloveniji. S slednjim bi namreč omogočili večjo profesionalizacijo tega športa in razvoj gospodarskih dejavnosti, povezanih s konjeništvom, kot so veterina, kovaštvo, obrt, turizem itd.

Pri podrobni ekonomski analizi se bomo omejili na dostopne podatke, ki se nanašajo na najboljšega konja v preskakovanju ovir za leto 2013. Na tem primeru bomo predstaviti tudi stroške na letni ravni in prihodke takšnega konja na letni ravni v Sloveniji. Z dodatno analizo bomo analizirali potrebna sredstva, ki bi jih bilo potrebno vložiti za doseganje takšnih oziroma višjih ciljev. Pri tem bomo za potrebe dane analize temeljiti tudi na nekaterih hipotetičnih predpostavkah.

Obdobje, na katero se bomo omejili, je torej leto 2013. V tem letu je omenjeni konj tekmoval celotno sezono brez poškodb, hkrati pa imamo podatke s tekem. Nekateri pogoji so se sicer v danem obdobju spremenili in bomo nanje opozorili v razpravi.

V okviru diplomskega dela bomo preverjali naslednje delovne hipoteze:

- 1: Stroškov priprave in vzdrževanja vrhunskega športnega konja v Sloveniji ni mogoče pokriti izključno s potencialnimi prihodki športnega konja na domačih turnirjih.
- 2: Ob trenutno razpoložljivih sredstvih KZS, brez dodatnih sponzorskih sredstev ni mogoče pokriti bruto plače profesionalnega jahača športnika.
- 3: Medijska podprtost konjenišтва vpliva na finančna sredstva.
- 4: Z denarnim skladom na domačih turnirjih ob zmagi na turnirju se lahko pokrijejo le stroški nastali v zvezi s turnirjem za jahača in konja.

2 PREGLED OBJAV

2.1 KONJENIŠKI ŠPORT

2.1.1 Značilnosti konjenišva

Konjenišvo je eden izmed primerov športa, ki vključuje žival in človeka, ki skupaj tvorita ekipo (European Horse Network, 2013). Odnos med konjem in človekom temelji na medsebojnem spoštovanju in razvoju partnerskega zaupanja, kar je še poseben pomembno v vrhunskem konjeniškem športu, kje si morata zaupati, da sta lahko kos športnim izzivom (Daspher, 2014).

Konji so bili namenjeni športu in rekreaciji že v antičnem času. Čeprav je bil v preteklosti konjeniški šport dostopen le privilegiranemu, bogatejšemu sloju ljudi, je postal danes, z dejavnostjo številnih konjeniških klubov dosegljiv tudi širskemu krogu ljudi (Turk, 2010:9). Sprva so konje uporabljali za prevoz, delo in v vojaške namene. Bil je nepogrešljiv del življenja vse do 20. stoletja, ko so ga zamenjali avtomobili in drugi stroji. Vendar namesto, da izginja iz človeške družbe, je sprejel novo, gospodarsko pomembno vlogo v rekreaciji in športu (The horse industry, 2016). Ocenjujejo, da je v Evropi približno šest milijonov konj (Murray in sod., 2013). Po podatkih Statističnega urada RS je bilo denimo leta 2013 v Sloveniji 21.832 konj (SURS, 2016).

V Evropi je konjenišvo še vedno rastoča športna panoga. Na leto beležimo 5 % povečanje števila jahačev (European Horse Network, 2015). Ocenjujejo, da je v Evropi kar 6,4 milijona rekreativnih jahačev, kar predstavlja približno 2 % celotne populacije znotraj EU (EU Equus, 2014). Pri tem se v EU organizira več kot 70 % vseh konjeniških prireditev, ki se vsako leto odvijajo po vsem svetu (Horses and sport, 2013).

Pomemben razvoj konjenišva v Sloveniji se je pričel v Lipici, ko je leta 1576 nadvojvoda Karel ustanovil kobilarno. Zaradi gospodarskih potreb so želeli vzgojiti konje, ki bi bili močni, odporni pa tudi lepi (Žnidaršič, 2004).

Konjeniška dejavnost v Sloveniji je doživela dve krizi, ena je bila zamenjava konj s traktorji, druga pa odpovedovanje Jugoslovanske ljudske armade (JLA) konjenici, s čimer

je Konjeniška zveza Slovenije (KZS) dokončno izgubila vir sistematskega financiranja (Pintar in sod., 1999). Tako je KZS lahko preživela samo po zaslugi zanesenjakov in ljubiteljev konj. V kriznih letih, 1947 do 1949, je tudi Lipica dobila nazaj del svoje plemenske črede in jo je leta 1950 prevzelo pod upravljanje Kmetijsko ministrstvo Republike Slovenije. Lipica je tako bila in ostaja eden zelo pomembnih dejavnikov v konjeniškem športu v Sloveniji (Pintar in sod., 1999).

Vse večje zanimanje ljudi za stik z naravo in konjem je pripeljalo do porasta števila konj in konjeniških klubov v Sloveniji ter do razvoja konjeniškega športa, ki pa žal ne dosega ravni dobro razvitih zahodnoevropskih držav, kjer je konjeniški šport specifična gospodarska in pomembna športna panoga finančno, dobro podprta ter usmerjena v razvoj konjeništv kot gospodarske panoge (Konjeništv, 2010).

2.1.2 Konjeništv kot gospodarska panoga

V razvitih državah se konjeniški sektor zaradi pomena v bruto družbenem proizvodu, pojmuje kar konjeniška industrija. Ta se v grobem deli na dve dejavnosti. Prva je osnovna dejavnost, ki temelji na uporabi, posesti in lasti konja. V drugo skupino pa sodijo dejavnosti, ki zagotavljajo blago in storitve za osnovno dejavnost (Henley Centre, 2004c). V primarno konjeniško dejavnost so tako vključeni profesionalni jahači kot tudi rekreativni jahači. Slednje združuje interes po zaslužku oziroma do gospodarske dejavnosti in interes po druženju s konji, kot prostočasne dejavnosti. Jahači na nek način tako povezujejo rejce, trenerje, organizatorje konjeniških tekmovanj kot tudi druge deležnike (Henley Centre, 2004c).

Drugi del dejavnosti temelji na rejskih strokovnjakih, veterinarjih, kovačih, proizvajalcih oblačil in opreme, proizvajalcih krme za konje kot tudi infrastrukture (Henley Centre, 2004c). Konjeniška industrija se v nacionalnem gospodarstvu odraža z ekonomskega vidika zlasti preko tekmovanj, reje konj in aktivnosti, ki jih izvajajo obiskovalci. Pri tem rejci konj in trenerji uporabljajo kmetijske površine, krmo, strokovne storitve, kot tudi restavracije, prenočišča, opremo, stroje in številne druge storitve in blago (Čačić, 2010). Vse to se odraža preko letnih vlaganj, zaposlenosti in regionalni distribuciji sektorja (Čačić, 2010). V Avstriji tako denimo tri do pet konjev ustvari eno delovno mesto

(Schneider in Mahlberg, 2005). Medtem ko je v Italiji 0,2 % vseh zaposlenih zaposleno v konjeništvu (Martuzzi in Bergero, 2008). V Veliki Britaniji pet do sedem konj ustvari eno delovno mesto (Henley Centre, 2004a).

Prihodnost konjeniške industrije je odvisna od novih jahačev, tako je pomembno kako se ti vključijo v konjeništvu ter kako se jih pritegne in hkrati tudi zadrži. Večina se jih vključi v konjeniško dejavnost preko jahalnih šol, ki so posledično temelj za ustvarjanje in ohranjanje množičnosti. Ob tem morajo biti jahalne šole strokovne, varne, privlačne in učinkovite, da bi dosegle čim večjo udeležbo novih jahačev (Henley Centre, 2004b).

2.1.3 Discipline konjeniškega športa v okviru konjeniške zveze

V konjeniškem športu poznamo več tekmovalnih disciplin, in sicer galopske in kasaške dirke, preskakovanje ovir, dresurno, terensko, daljinsko in lovno jahanje ter tekmovanja vpreg. Poleg konjeniških tekmovanj, na katerih preverjajo športne dosežke konj in jahačev, poznamo tudi različne konjeniške igre, kot so polo, alka, karusel in rodeo, ki so namenjene zabavi in rekreaciji (Turk, 2010).

Leta 1921 je bila ustanovljena Mednarodna konjeniška zveza (FEI), ki spodbuja konjeništvu v vseh olimpijskih disciplinah, ter njihov razvoj. Poleg tega je zadolžena za nadzor vseh mednarodnih konjeniških dogodkov v disciplini preskakovanje ovir, dresuri, vožnji, reiningu, voltizenju, eventingu in endurance-u kot tudi v para-konjeniških disciplinah. Danes je v Mednarodno konjeniško zvezo vključenih 134 nacionalnih zvez. Med njimi je tudi Konjeniška zveza Slovenije. Načela Mednarodne konjeniške zveze so enakost, poštena igra, sodelovanje s konjem, spoštovanje okolja in spoštovanje konja. Načela izhajajo iz fair play-a, ki je temelj vrednot, ki niso sestavni del športa, vendar so pomembne v vsakdanjem življenju (FEI, 2016a).

Konjeniški šport v Sloveniji združuje olimpijske discipline: preskakovanje ovir, dresuro in eventing, vožnjo vpreg, endurance in reining (KZS, 2015). Pri tem je disciplina preskakovanje ovir v Evropi daleč najbolj razvit konjeniški šport. V letu 2010 je bilo tako organiziranih kar 945 tekmovanj (Haring, 2012).

Disciplina preskakovanje ovir se je po podatkih iz literature razvila iz lova na lisice v Angliji in na Irskem. Tako se je iz gladiatorske predstave, v kateri sta bili pomembni le moč konja in pogum jezdeca, spremenila v tehnično dovršeno disciplino (Konjeništvu, 2010). Na prvem mestu je varnost konja in jezdeca. Ta disciplina nam ponuja predvsem veliko užitkov ob opazovanju njune harmonije (Konjeništvu, 2010).

Preskakovanje ovir je tudi v Sloveniji najbolj zastopana disciplina glede na število tekmovanj in tekmovalcev. Z razvojem in napredovanjem konjeništvu se poleg rekreacijskih in amaterskih jahačev uveljavljajo tudi profesionalni jahači ter s tem poskušamo doseči večjo profesionalizacijo tega športa.

2.1.4 Poklic profesionalnega jahača

V tujini znotraj konjeniškega športa pogosto srečamo poklicne profesionalne jahače. Zaposleni so v večjih centrih in jim tekmovanje s konji predstavlja vir dohodka (EU Equus, 2001). Po podatki Simply Hired (2016) je v ZDA marca 2016 povprečna plača profesionalnega jahača v preskakovanju ovir znašala 52.000 \$ letno. Konj je v tem primeru obravnavan kot športnik, vendar je njegova kariera relativno kratka. Eden od glavnih razlogov za to so mišično-skeletne poškodbe (Rogers in sod., 2012). Posledično imajo profesionalni jahači v tujini na voljo več tekmovalnih konj s katerimi lahko dosegajo dobre rezultati in jim nenazadnje prinašajo tudi dohodek.

V Sloveniji z nekaj izjemami tovrstnih primerov skoraj da ne srečamo. Razlogov je seveda več in jih bomo v okviru naloge tudi podrobneje preučili. Zagotovo pa je med drugim tudi razlog razvitosti te discipline in tradicije. V Sloveniji namreč praktično ni večjih državnih kot tudi ne zasebnih konjeniških centrov, ki bi športne jahače zaposlovali in bi si tako lahko prislužili primeren dohodek (Liljenstolpe, 2009). Jahači so odvisni od lastnih sredstev, ki v večini primerov zadostujejo le za enega dobrega tekmovalnega konja. Soočajo se s pomanjkanjem finančnih sredstev za napredovanje oziroma udeležbo na mednarodnih turnirjih in doseganje višjih ciljev ter boljše prepoznavnosti. Medtem ko evropske države sprejemajo konjeništvu kot industrijo, ga proučujejo, pišejo raziskave in strategije ter se zavedajo dobička, ki ga prinaša, v Sloveniji pojma konjeniška industrija niti ne poznamo ter se z njim tudi ne ukvarjamo.

2.2 KONJENIŠKA ZVEZA SLOVENIJE

2.2.1 Zgodovina

Leta 1949 so se v Ljubljani zbrali privrženci konjeniškega športa v Sloveniji in ustanovili Zvezo za konjski šport Slovenije, katere prvi predsednik je bil general Peter Štante (KZS, 2016a). Ustanovljena je bila z namenom povezovanja klubov in konjeniških organizacij v celoto. Kasneje se je zveza preimenovala v Konjeniško zvezo Slovenije (KZS, 2016a).

V času Jugoslavije je bila Konjeniška zveza Slovenije na športnem področju najbolj uspešna zveza od vseh tedanjih republiških zvez. Po osamosvojitvi Slovenije v letu 1991 je tudi Konjeniška zveza začela delovati kot samostojna zveza konjeniških klubov Slovenije. V zelo kratkem času in brez posebnih težav se je vključila v mednarodno konjeniško zvezo Federation Equestre International in Olimpijski komite Slovenije. FEI je krovna organizacija za vse olimpijske panoge konjeniškega športa v svetu (Pintar in sod., 1999).

Leta 1993 se je v okviru Konjeniške zveze Slovenije ustanovila Slovenska konjeniška akademija (SKA) z namenom izobraževanja športnih kadrov v konjeništvu. Slednja je imela glavno nalogo v relativno kratkem času izobraziti čim več strokovnih kadrov vseh profilov in disciplin konjeniškega športa (Pintar in sod., 1999).

2.2.2 Organiziranost

Konjeništvu in predvsem konjeniški šport v Sloveniji deluje pod okriljem Konjeniške zveze Slovenije, ki je primarna športna organizacija, ki združuje konjeniške klube, društva in rejska združenja ter turistične kmetije s konjeniško dejavnostjo (KZS, 2016b).

Ob ustanovitvi leta 1949 je bil prvi odbor zveze sestavljen takole:

- predsednik,
- prvi podpredsednik,
- drugi podpredsednik,
- sekretar,
- tehnični referent,
- referent za zdravstvo in propagando,
- referent za materialno finančno poslovanje,

- referent za kadre, statističar, predsednik zbora sodnikov
- člani uprave.

Takrat so si na ustanovni skupščini zadali več nalog. Med drugim boljšo organizacijo dela Zveze in povezave s terenom, organizacijo čim več klubov in sekcij ter zajeti čim večje število članov, čim boljša izvedba praktičnega in teoretičnega pouka, vzgoja članstva ter čim boljše redno delovanje klubov in sekcij (Pintar in sod., 1999).

Iz zapisnika skupščine iz leta 1950 je razvidno, da so bili v zvezo ob ustanovitvi včlanjeni dve društvi, šest klubov in ena sekcija. V prvem letu obstoja zveze je bilo registrirano 1.200 članov in 54 konjev (Pintar in sod., 1999).

Danes Konjeniško zvezo Slovenije sestavlja sedemintrideset tekmovalnih klubov, devet netekmovalnih klubov in osem podpornih klubov (KZS, 2016a). Pri tem je bilo po podatkih Konjeniške zveze Slovenije v letu 2015 registriranih 558 licenciranih jahačev in 586 konjev (KZS, 2015a). Za primerjavo bi navedli Nemško konjeniško zvezo (DRV), ki je največja konjeniška zveza na svetu. Sestavlja jo okvirno 7.700 jahalnih šol in klubov ter 4.000 konjeniških centrov. Pri tem pa je včlanjenih 720.000 članov (Deutsche Reiterliche Vereinigung, 2014).

Danes je Konjeniška zveza Slovenije sestavljena iz upravnega odbora, nadzornega odbora, disciplinske komisije in strokovnih svetov v panogi preskakovanje ovir, dresurnega jahanja, vožnje vpreg, reiningu in endurancu. Za predstavitev KZS skrbijo predsednik, dva podpredsednika, generalni sekretar in predsedniki posameznih komisij. Kot tudi realizacijo sprejetih sklepov, pri tem pa se trudijo za vzpostavitev najboljših razmer in za napredek organizacije v celoti. V okviru KZS še danes deluje tudi Slovenska konjeniška akademija, ki izvaja strokovno, razvojno in svetovalno delo na področju izobraževanja v konjeniškem športu (KZS, 2016b).

Leta 2000 je KZS dosegla, da se nazive, ki jih podeljuje SKA, vpisuje v delovno knjigo kot priznano poklicno izobrazbo (Heric, 2004). Statusno je zveza dobro organizirana, vendar se velikokrat zgodi da deluje v nasprotju z interesi klubov in njihovih članov, saj v odboru delujejo člani, ki so osebno povezani z določenimi konjeniški klubi, kar privede do privilegiranih odločitev v dobrobit le določenim klubom ali organizacijam (Števanec,

2014: 3-5). V zadnjih letih je v zvezi prišlo do mnogih trenj zaradi pomanjkanja finančnih sredstev oziroma zaradi koruptivnega delovanja članov zveze (Šimenc, 2014). Posledično je v letu 2015 prišlo do menjave vodstva, ki trenutno kljub vsem obljubljam ne deluje v dobrobit konjeništvu, saj nalog Konjeniške zveze še ni pričelo izvajati.

2.2.3 Strategija

Poglavitno poslanstvo KZS je pospeševanje stalnega razvoja konjeniškega športa na nacionalni ravni. Ob tem pa skrb za razvoj in popularizacijo konjeniškega športa v treh olimpijskih disciplinah: v preskakovanju ovir, v dresurnem jahanju in eventingu, ter tudi ostalih disciplinah: vožnji vpreg, vzdržljivostnem jahanju in reiningu (KZS, 2016a).

Cilj KZS je razviti vzdržno in dolgotrajno konjeniško strategijo, ki temelji na dvigu ekonomske vrednosti konjenišstva, izboljšanju dobrobiti in oskrbe konj (KZS, 2016a). Razvoj konjenišstva mora temeljiti na dolgotrajni tradiciji, ki bo v bodoče bogatila tako športno kot kulturno dobrobit naroda. KZS predstavlja združevalni člen konjeniške industrije, ki se razvija nacionalno in s pomočjo svojih članov tudi na regionalni ravni (KZS, 2016b).

Če na kratko povzamemo temelje strategije KZS ti predstavljajo (KZS, 2016b):

- prepoznavnost konjeniškega športa s ciljem pritegniti k sodelovanju kar največje število akterjev, ljubiteljev, tekmovalcev, lastnikov konj in rejcev,
- dolgoročno sodelovanje z gospodarskimi subjekti, ki bodo v konjeništvu prepoznali inovativno priložnost,
- konstantna krepitev odnosov z institucionalnimi partnerji in prizadevanje za vzpostavitev razvojnih priložnosti,
- strokovno usposabljanje vseh deležnikov v konjeništvu,
- pridobivanje novih znanj s pomočjo izobraževanj,
- strokoven program treniranja, tekmovalcem nuditi kvalitetne pogoje tako za treninge kot strokovno usposobljen kader,
- dolgoročen program za razvoj jahačev in konj.

2.3 DISCIPLINA PRESKAKOVANJE OVIR

2.3.1 Zgodovina preskakovanja ovir v Sloveniji

Tekmovanje v preskakovanju ovir se je iz priljubljenega športa – lova na lisice – razvilo v Angliji in na Irskem. Prva tekmovanja so bila v Franciji že leta 1886, nekaj let kasneje pa so jih organizirali že tudi v Avstro-Ogrski (Konjeništvu, 2010).

Ta športna panoga se je pri nas pričela razvijati, ker so mladi jahači od nekdaj imeli radi disciplino preskakovanje ovir. Tako je bilo leta 1951 organizirano prvo republiško prvenstvo v preskakovanju ovir v kategorijah A in L (Pintar in sod., 1999). Dve republiški tekmovanji smo imeli leta 1958 in 1959 v Mariboru v kategorijah A in L (Pintar in sod., 1999). Prvič je zmagal Igor Koren na kobili Sojki iz takratnega Kluba za konjski šport Partizan (danes Konjeniški klub Ljubljana). Od leta 1963 so se slovenski tekmovalci udeleževali mednarodnih tekmovanj na katerih so kljub pomanjkanju denarja dosegali dobre rezultate. Nastopali so tako na domačih turnirjih kot tudi na turnirjih v Švici, Avstriji, Romuniji in na Madžarskem (Pintar in sod., 1999). Leta 1970 je Eva Zaveršnik s kobilo Zmijo zasedla prvo mesto na balkaniadi v Romuniji in se istega leta udeležila junijorskega prvenstva Evrope v St. Morizu in zasedla 12. mesto. Prvi mednarodni turnir pri nas je bil organiziran leta 1975. Zaradi pomanjkanja kvalitetnih konj za namen preskakovanja ovir, so leta 1978 v okviru Konjeniškega kluba Biotehniške fakultete Krumperk (nadalje KK Krumperk) pričeli z vzrejo konj hanoveranske pasme. Takrat so v KK Krumperk kot prvi pričeli z izvajanjem tečajev jahanja (Pintar in sod., 1999).

Leta 1980 se je državno prvenstvo razdelilo na dve kategoriji, in sicer težjo (1,30-1,50) in lažjo (1,20-1,30). Leta 1982 so tako slovenski tekmovalci kot predstavniki Jugoslavije sodelovali celo na turnirju v Libiji (Pintar in sod., 1999). Najuspešnejše leto je bilo 1985, saj so slovenski jahači na državnem prvenstvu osvojili praktično vsa prva mesta. Ekipno so bili junijorski in seniorski prvaki člani KK Krumperka, med posamezniki v mladinski konkurenci je zmagala Manja Koren, druga je bila Tina Slovnik. Med seniorji je zmagal Jože Štifter, drugi je bil Matjaž Čik, tretji pa Franc Mesarič. Poleg tega je Alenka Keršič prinesla z balkaniade v Istanbulu srebro, saj je bila druga v tekmi za ženske (Pintar in sod., 1999). Leta 1979 pa se je začelo mednarodno sodelovanje s Konjeniško zvezo Nemčije

(FN) in šolo v Verdu. Kvaliteta jahačev in konj se je vidno izboljševala tudi po rezultatskih listah na tekmovanjih (Pintar in sod., 1999). Kljub temu pa je preskakovanje ovir do leta 1988 postopno izgubljalo na popularnosti, zato so za popestritev leta 1988 uvedli prvo tekmovanje za Pokal Slovenije, ki ga je v osnovni ideji sestavljalo šest tekmovanj, končna uvrstitev pa se je določala na osnovi rezultatov najboljših štirih tekem (Pintar in sod., 1999).

Prvi dve mednarodni tekmovanji do kategorije M sta bili organizirani v Rakičanu in Celju (Keršič, 1995). Leta 1995 je bilo organizirano mednarodno tekmovanje FEI Samsung v Velenju na katerem je bil visoko uvrščen Tomaž Laufer na Cordanu. Od leta 1998 do leta 2003 je bilo v Velenju organiziranih šest mednarodnih tekmovanj v preskakovanju ovir (Pintar in sod., 1999).

Prvo tekmovanje za svetovni pokal v preskakovanju ovir je bilo organizirano leta 2006 na Ugarju. Udeleženih je bilo 60 jahačev iz 16 držav. Od naših tekmovalcev je najboljše rezultate dosegel Primož Rifelj s konjema Adeline in Chico. Leto kasneje so na Ugarju ponovno organizirali tekmovanje za svetovni pokal, ki so ga s pomočjo pokroviteljskih investicij slovenskih podjetij spravili na višji nivo. Nagradni sklad je bil dvignjen na 77.000 EUR in s tem je tekmovanje pridobilo status CSI3*-W. Leta 2008 je bilo organizirano do sedaj zadnje tekmovanje za svetovni pokal na Ugarju. Na turnirju je nastopilo preko 200 konjev iz triindvajsetih držav. Nagradni sklad je znašal 90.000 EUR. Najboljši rezultat je dosegel Luka Založnik s konjem Pastell z uvrstitvijo na 15. mesto v tekmovanju Grand Prix¹ (Posestvo Ugar, 2016).

Prvič po 28 letih je leta 2008 Slovenija gostila ugledni mednarodni turnir Pokal narodov v preskakovanju ovir. Potelako je v Lipici in na turnirju je sodelovalo enajst nacionalnih ekip. Slovenska ekipa je skupno zasedla sedmo mesto (Pokal narodov v preskakovanju ovir, 2008).

Kobilarna Lipica in Posestvo Ugar sta leta 2009 združila moči in organizirala mednarodno

¹ To je finalno tekmovanje posameznega turnirja z najvišjo težavnostjo stopnjo na določenem turnirju.

tekmovanje za svetovni pokal v Lipici. Udeležilo se ga je 136 konj in 76 tekmovalcev iz devetih držav (Naši jahači uspešno v Lipici, 2009). Istega leta se je ustanovil Center konjeniškega športa Celje z namenom zagotovitve najboljših pogojev za trening in tekmovanja v disciplini preskakovanje ovir (Center konjeniškega športa Celje, 2016). Ustanovitelj centra je družina Bosio, ki je svoje poslovne rezultate v podjetništvu izkoristila za razvoj slovenskega konjeniškega športa (Družina, ki je Slovenijo vrnila na zemljevid, 2014).

Leta 2010 so prvič v zgodovini Slovenije organizirali mednarodno tekmovanje v preskakovanju ovir v notranji areni, ki se ga je udeležilo 275 konj iz 19 držav (Celje 2010 FEI World Cup, 2010). Tekmovanje se od tedaj dalje s podporo Konjeniške zveze Slovenije in pokroviteljstvom slovenskih podjetij organizira vsako leto.

Po besedah princese Haya, takratne predsednice FEI, so se leta 2013 v Lipici na Mednarodno tekmovanje v preskakovanju ovir za svetovni pokal, zbrali jahači, ki so bili med najboljšimi na svetu. Udeleženi je bilo 14 držav z okrog 90 tekmovalci in 136 konji (Kobilarna Lipica, 2013).

Center konjeniškega športa Celje je leta 2014 organiziral tekmovanje za Pokal narodov, kjer je nastopila slovenska reprezentanca v zasedbi Tomaža Lauferja s Heart Stealerjem, Roberta Bombeka s Colmino, Urha Baumana s Corianom Carthagom in Lidije Grum s Fragile van't Meulenhof (Celje 2014 CSIO***W Pokal Narodov). Tomaž Laufer je izpolnil normo za svetovno prvenstvo, medtem ko sta Robert Bombek in Urh Bauman imela nekaj smole, saj sta se njuna konja na tekmovanju poškodovala. Lidija Grum je za točko zgrešila normo za svetovno prvenstvo, saj je tekmovala z devet letno kobilo za katero je to bilo prvo večje tekmovanje (Družina, ki je Slovenijo vrnila na zemljevid, 2014). Naslednje leto je bil Pokal narodov ponovno organiziran v Centru konjeniškega športa Celje. Udeleženi je bilo 255 konj ter 115 tekmovalcev iz 16 držav. Nastopilo je 10 nacionalnih ekip. Slovensko reprezentanco so sestavljali Lidija Grum, Tajda Bosio, Urh Bauman in Pato Muent, po rodu Argentinec s slovenskim državljanstvom in so zasedli skupno osmo mesto.

Luka Založnik s Contesso in Uroš Kocbek s Belins Boy-em sta na tekmovanju nastopila individualno in se kvalificirala za Evropsko tekmovanje v preskakovanju ovir, ki je potekalo isto leto v Aachnu (Slovenski konjeniki v Celju na Pokalu narodov osmi, 2015).

Slovenijo so na Evropskem tekmovanju v preskakovanju ovir leta 2015 v Aachnu zastopali Luka Založnik s Contesso, Uroš Kocbek s Berlins Boy, Tajda Bosio in Lodonkor (KZS, 2015b). Žal so se ekipno uvrstili na zadnje, 22. mesto (FEI European Championship Aachen, 2015).

2.3.2 Kategorije tekmovanj

Preskakovanje ovir v osnovi pomeni jahanje čez vrsto nepritrjenih ovir na načrtanem parkurju v določenem času. Običajno zmaga jahač z najmanj napakami (kazenskimi točkami), če je neodločeno pa tisti z najhitrejšim časom. Ovire so vseh oblik in velikosti (Wood, 2011). Je najbolj razširjena in popularna disciplina izmed vseh konjeniških disciplin (European Horse Network, 2015).

Obstajajo raznovrstna tekmovanja, ki so namenjena bodisi posameznikom ali ekipam. Tekmovanja so organizirana v skladu s Splošnimi predpisi FEI in Pravilnikom FEI za preskakovanje ovir. Vsako leto nacionalna zveza (NZ), torej Konjeniška zveza Slovenije, objavi Propozicije za tekmovanja v preskakovanju ovir in koledar tekem (KZS, 2016a). Tekmovanja potekajo na različnih višinah od 0,60 do 1,60 m. Težavnost tekmovanj se zvišuje sorazmerno z naraščanjem višine zaprek, njihovim številom in razporeditvijo. Sama organizacija tekmovanj se rangira z zvezdicami od ena do pet pri čemer se s številom zvezdic zvišuje nagradni sklad za uvrščene na posameznem tekmovanju (KZS, 2015a).

Turnirji in tekmovanja se delijo na nacionalne turnirje (CN), mednarodne turnirje (CI), uradne mednarodne turnirje (CIO) in prvenstva FEI. V okviru teh tekmovanj so posebej organizirana tekmovanja za mlade konje (FEI, 2016a).

Nacionalni turnir (CN) je omejen na domače tekmovalce, ki nastopajo v skladu s pravilniki njihove nacionalne zveze. Tuji individualni športniki lahko nastopajo na nacionalnem turnirju pod pogojem, da dobijo pisno izjavo svoje nacionalne zveze in organizacijskega odbora odgovorne nacionalne zveze (FEI, 2016a).

Mednarodni turnir (CI) je tekmovanje namenjeno individualnim tekmovalcem vseh nacionalnih zvez. Tekmovalca na to tekmovanje prijavi nacionalna zveza ob predhodno poslanem vabilu s strani organizatorja. Na teh tekmovanjih je dovoljena organizacija ekipnih tekmovanj z največ štirimi člani, vendar se to tekmovanje ne sme imenovati Pokal narodov (FEI, 2016a).

Uradni mednarodni turnir (CIO) je turnir na katerega so nacionalne zveze vabljene, da pošljejo izbrane ekipe in individualne tekmovalce. V Evropi lahko vsaka nacionalna zveza organizira le en CIO za člane. Za ostale starostne grupe in za člane izven Evrope mora biti število uradnih mednarodnih turnirjev posebej odobreno s strani FEI (FEI, 2016a).

Prvenstva FEI se delijo na svetovno prvenstvo FEI, kontinentalno prvenstvo FEI in regionalno prvenstvo FEI. Tako se svetovno prvenstvo FEI organizira v parnih letih med poletnimi olimpijskimi igrami, in sicer za člane. Kontinentalna prvenstva za člane so odprta za nacionalne zveze posameznega kontinenta in so lahko organizirana v neparnih letih. Vsako leto se lahko organizira kontinentalno prvenstvo za mlade jahače, mladince, jahače na ponijih in otroke. Nadalje so regijska prvenstva lahko organizirana v okviru neke grupe (npr. Balkan-Balkaniada), kjer sodelujeta najmanj dve nacionalni zvezi. Organizirajo se lahko vsako leto. Oblika tekmovanj in program sta poljubna (FEI, 2016a).

2.3.3 Pogoji za udeležbo na tekmovanjih

Konjeniški šport je eden redkih športov kjer lahko moški in ženske tekmujejo enakopravno, saj so bile ženske leta 1956 sprejete kot enakovredne članice (Hodgers in sod., 2014).

Na tekmovanjih iz preskakovanja ovir lahko sodelujejo tekmovalci, ki so člani klubov in so pridobili licenco s strani Konjeniške zveze Slovenije. Licenca je obvezna za vse tekmovalce na vseh nivojih od nivoja E do najvišjega nivoja, prav tako tudi za tekmovanja s poniji. Tuji tekmovalci so lahko na spisu ali pa morajo na osnovi potrdila matične nacionalne zveze pravočasno na KZS zahtevati licenco za gosta. Licenca se vsako leto podaljša s plačilom, ki trenutno znaša 55 EUR. To je potrebno urediti še pred tekmovalno sezono. Za tuje tekmovalce je cena licence 35 EUR na turnir oziroma 210 EUR letno in velja za države, s katerimi nimamo dogovora o neplačevanju tujih licenc. Domači

tekmovalci morajo matičnemu klubu poravnati članarino katere cena se giblje med 25 in 50 EUR (KZS, 2016c).

Konjeniška zveza Slovenije vodi na območju Republike Slovenije enoten register tekmovalcev konjeniškega športa ter izdaja tekmovalne licence na področju konjeniškega športa, za discipline, priznane po FEI. Tekmovalca se vpiše v register tekmovalcev potem, ko je uspešno opravil izpit za pridobitev tekmovalne licence. Z vpisom v register tekmovalcev pridobi tekmovalec svojo evidenčno številko. Izpit se opravlja pred strokovnim delavcem KZS z veljavno licenco, in sicer sodnikom, pristojnim za posamezno disciplino, ter pooblaščenim trenerjem ali učiteljem. Pristojni Strokovni svet posamezne discipline vsako leto objavi seznam učiteljev in trenerjev, ki so pooblašчени za izvedbo izpita. Tekmovalna licenca se izdaja vsako leto za tekočo tekmovalno sezono. Starostna meja za izdajo licence je deset let. Tekmovalcem, mlajšim od 12 let je dovoljeno tekmovalje samo v kategorijah A ne glede na kategorijo licence (KZS, 2016e). Tekmovalec, ki ni pridobil tekmovalne licence za tekočo tekmovalno sezono, se v tekoči tekmovalni sezoni ne more udeleževati tekmovanj na območju Republike Slovenije in v tujini (KZS, 2016e)

Tekmovalna licenca v disciplinah preskakovanje ovir se izdaja za eno od naslednjih kategorij (KZS, 2016a):

- kategorijo E: parkur² kategorije E in A0 (višina 60 in 80 cm),
- kategorijo A1: parkur kategorije A1 (višina 1,00 m),
- kategorijo A2: parkur kategorije A2 (1,10 m),
- kategorijo L: parkur kategorije L (1,20 m),
- kategorijo M: parkur kategorije Ma in Mb (1,30 m in 1,35 m),
- kategorijo S: parkur kategorij S*, S**, S*** (1,40 m in več).

Tekmovalec lahko med trajanjem tekmovalne sezone napreduje iz nižje v višjo kategorijo, če izpolni pogoje, ki jih za posamezno disciplino predpiše pristojni Strokovni svet. Za

² Parkur je tekmovalni prostor ograjen z ograjo, v katerem se postavljenje ovire v oštevilčenem zaporednem redu na vnaprej določeni višini glede na kategorijo tekmovanja.

napredovanje v višjo kategorijo se upošteva, da tekmovalec odjaha trikrat parkur brez kazenskih točk. Ob opravljenem izpitu za pridobitev licence se ta dodeli za kategorijo E, kjer tekmovalci jahajo parkurje višine 0,60 m in 0,80 m. Trikrat odjahan parkur višine 0,80 m brez kazenskih točk, pomeni za tekmovalca napredovanje v kategorijo A1. S to licenco lahko tekmovalec jaha parkurje do višine 1,05 m. Tekmovalno licenco kategorije A2 si pridobi tekmovalec, kadar trikrat zaključi tekmo višine 1,00 m ali 1,05 m brez kazenskih točk. Tekmovalci z licenco A2 lahko jahajo parkurje višine 0,60 m do vključno 1,15 m. Tekmovalno licenco kategorije L si tekmovalec pridobi, ko trikrat zaključi tekmo višine 1,10 m ali 1,15 m brez kazenskih točk v osnovnem parkurju. Z licenco L se lahko udeležijo tekmovanj do višine 1,25 m. Tekmovalno licenco kategorije M si tekmovalec pridobi, ko trikrat zaključi tekmo višine 1,20 m ali 1,25 m brez kazenskih točk. Tekmovalci z licenco M lahko jahajo parkurje višine 0,60 m do vključno 1,35 m. Najvišjo licenco predstavlja kategorija S. To licenco si lahko tekmovalec pridobi, če trikrat zaključi parkur višine 1,30 m ali 1,35 m brez kazenskih točk. Tekmovalci z licenco S lahko jahajo parkurje vseh višin (KZS, 2012).

Tekmovanja se izvedejo v različnih kategorijah in višinah. V kateri kategoriji bo tekmovalce tekmoval je torej odvisno od licence, ki jo ima. Predhodno je potrebna prijava glede na razpisno dokumentacijo tekmovanja. Prav tako je potrebno za vsako tekmovanje poravnati strošek startnine in prijavnine. Praviloma se na nižjih težavnostnih tekmovanjih plača tako startnina in prijavnina, medtem ko se na višjih težavnostih tekmovanjih določi enkratni znesek (kotizacija) v katerem sta všteta strošek nastanitve konja, kot tudi startnin na tekmi. Prijavnina je plačljiva organizatorju na dan tekmovanja. Denimo v letu 2016 znaša 5 EUR za konja za enodnevne tekme in 10 EUR za večdnevne tekme v kolikor je konj prijavljen v prijavnem roku. Naknadna prijavnina znaša 20 EUR (KZS, 2016b).

Pri tekmovanjih so tudi določene omejitve, ki temeljijo na dobrobiti konja kot tudi jahača in načelu pravičnosti. Maksimalno lahko nastopi konj na dveh tekmah na dan. Trikrat je dovoljen nastop samo v nižjih kategorijah, ob pogoju, da konja jahajo različni jahači. V tekmah višine 0,60 m do 1,25 m tekmovalci lahko jahajo neomejeno število konj, v tekmah višine 1,30 m in višjih pa največ tri konje na tekmo. Ob tem velja dodatno pravilo, da se breje kobile šest mesecev pred in šest mesecev po porodu ne smejo udeležiti tekmovanj

(KZS, 2016b).

Na tekmovanjih so določena tudi posebna pravila glede opreme jahača kot tudi opreme konja. Tekmovalci morajo biti korektno oblečeni, kadar se pojavijo pred gledalci, med tekmovanjem in med podelitvijo nagrad. Obvezni so jahalni škornji, bele hlače, bela ali enobarvna srajca in bela kravata. V vseh primerih morajo biti ovratnik in manšete bele barve. Obvezen je suknjič modre, rdeče, zelene ali črne barve. Za vse tekmovalce je obvezna zaščitna čelada. Za jahače mlajše od 18 let pa je obvezen tudi zaščitni jopič (KZS, 2016b).

Konjeniška zveza Slovenije vodi podatkovno bazo tekmovalnih konj vseh konjeniških jahalnih disciplin, in sicer preskakovanje zaprek, dresura, vožnja, endurance in reining. Ta služi za vodenje podatkov in rezultatov s konjeniških tekmovanj preko računalniške obdelave KZS. Lastniki konj morajo vsako leto do 1. januarja registrirati svojega konja za tekočo tekmovalno sezono. Jahač oziroma lastnik konja, ki želi z njim sodelovati na tekmovanjih, ga mora registrirati vsako leto sproti, in sicer tako da KZS poravnava stroške v višini 25 EUR. V kolikor pa želimo tekmovati s konjem tudi na mednarodnem nivoju pa je potrebna registracija konja pri FEI, ki znaša še dodatnih 20 EUR. Pri tem vsak konj ob registraciji pridobi svojo registrsko številko (KZS, 2016a).

Konjeva registrska številka ostaja tekom konjeve življenjske kariere nespremenjena. Za konje, ki se registrirajo tekom tekmovalne sezone, je potrebno poslati zahtevane dokumente najkasneje 30 dni pred prvim nastopom. Lastniki konj dobijo ob registraciji za svojega konja dve plastificirani in v plastični srajčki oblečeni registrski številki konja, ki mora konj obvezno nositi na tekmovanjih (KZS, 2011).

Konje, ki bodo tekmovali na mednarodnih tekmovanjih, je potrebno pred prijavo na mednarodno tekmovanje registrirati pri FEI za tekočo sezono. Ceno registracije določa FEI. Konji, ki bodo tekmovali na mednarodnih tekmovanjih izven Slovenije, morajo imeti FEI potni list. Ceno določa FEI, veljavnost je štiri leta, po preteku je potrebno dokument pravočasno podaljšati na KZS (KZS, 2011).

2.4 TEKMOVANJA V PRESKAKOVANJU OVIR ORGANIZIRANA V SLOVENIJI

2.4.1 Tekmovanja kategorije C in CSN

Vsako leto Konjeniška zveza Slovenije objavi koledar tekmovanj za prihajajoče leto. Tekmovalec se tako lahko glede na svojo fizično pripravljenost, pripravljenost konja, tekmovalno željo, že dosežene tekmovalne rezultate, finančno podporo skupaj s trenerjem pripravi na prihajajočo sezono, tako da si zada plan obiska tekmovanj, ki ga pa ob pozitivnih rezultatih privedel do zadanega cilja za tekmovalno sezono. Po podatkih Konjeniške zveze Slovenije je bilo od leta 2000 do leta 2016 organiziranih 406 tekmovanj kategorije C in CSN (KZS, 2016d).

Pri nas se organizirajo tekmovanja na nacionalnem kot tudi mednarodnem nivoju. Pri tem potekajo na višinah: 60 cm, 80 cm, 1,00 m, 1,05 m, 1,10 m, 1,15 m, 1,20 m, 1,25 m, 1,30 m, 1,35 m, 1,40 m, 1,45 m in 1,50 m. Na nacionalnem nivoju organiziramo tekmovanja kategorije C, CSN*, CSN**, CSN***, CSN**** in CSN*****. Na tekmovanjih kategorije C so tekme višine 0,60 m do 1,20 m. Na teh tekmovanjih je startnina maksimalno 10 EUR, denarne nagrade pa niso obvezne (KZS, 2016b).

Na tekmovanjih kategorije CSN* morajo že biti obvezno razpisane tudi tekme višine 1,30 m in več. Startnina za tekme na višini 0,60 m do 1,25 m znaša 15 EUR, za tekme višine 1,30 m in več pa 22 EUR. Na tekmovanjih CSN** morajo biti parkurji maksimalne višine. Strošek startnine pa je enak kot na tekmovanju kategorije CSN*. Na tekmovanju CSN*** so obvezni tridnevni turnirji. Nagradni sklad se tukaj poveča za 50%. V strošek startnine je na tem tekmovanju vključen tudi strošek nastanitve konja, kar za leto 2016 znaša 250 EUR. Na tekmovanjih kategorije CSN**** je minimalen denarni sklad 10.000 EUR. Nagrada za prvo mesto ne sme biti nižja od 250 EUR, ne glede na kategorijo tekme. Kategorije tekem so višine 1,10 m in višje. Strošek startnine in nastanitve konja je 250 EUR. Na tekmovanjih CSN***** se denarni sklad zviša na 30.000 EUR. Strošek startnine in nastanitve konja znaša 300 EUR (KZS, 2015a).

Vsi tekmovalci, ki zaključijo tekmovanje višine 0,60 m do 1,00 m brez kazenskih točk prejmejo rozeto. Na višinah od 1,05 m do 1,25 m prvi trije prejmejo častne nagrade, rozete

se podelijo do največ osmega mesta. Na višinah 1,30 m in višje se podeli denarna in častna nagrada prvim trem tekmovalcem ter rozete do največ osmega mesta (KZS, 2016b).

Preglednica 1: Višina nagrad v letu 2016 minimalno bruto v EUR

Kategorija	Prvo mesto	Drugo mesto	Tretje mesto
M	265	200	130
Ma	275	210	140
S	300	225	150
S*	330	250	165
S**	375	280	190

Na Pokalnih tekmah so organizirane tudi tekme kategorije S* na katerih je višina zaprek 1,45 m. Na tekmah kategorije S* je nagrada za prvo mesto 330 EUR, za drugo mesto 250 EUR in za tretje mesto 165 EUR (Preglednica 1). V propozicijah je določen tudi nagradni sklad za tekmo kategorije S**, ki poteka na višini zaprek 1,50 m. Trenutno je takšna tekma organizirana le v okviru Državnega prvenstva. Denarna nagrada za prvo mesto je 375 EUR, za drugo mesto 280 EUR in za tretje mesto 190 EUR (KZS, 2016b).

Dodatno velja, da tekmovalci plasirani na višini 1,20 m in višje ne plačajo startnine. Pri tem se plasira ena četrtnina tekmovalcev, ki so nastopili (KZS, 2016b).

2.4.2 Pokal Slovenije

Pokal Slovenije v preskakovanju ovir je sestavljen iz več tekmovanj, ki so organizirana istočasno kot tekmovanja kategorije CSN** in višje. Organiziranih je pet ali več tekmovanj, ki potekajo v štirih konkurencah (KZS, 2016b).

V konkurenci mlajših mladincev lahko nastopajo tekmovalci od 10 do 14 let. V konkurenci mladincev lahko nastopajo tekmovalci od 12 do 18 let. V konkurenci U25 lahko nastopajo tekmovalci od 16 do 25 let. V članski konkurenci lahko nastopajo člani od 18 let in mladinci od 16 let naprej. Ob prijavi na tekmo morajo tekmovalci zapisati v kateri konkurenci tekmujejo ter v tej konkurenci tekmovanje tudi zaključiti. V skupni razvrstitvi se upoštevajo vsi tekmovalci, ki so dobili točke na vsaj enem tekmovanju. Tistim, ki so se udeležili več tekmovanj, se za končno razvrstitev upoštevajo naslednje uvrstitve:

- če je organiziranih pet tekmovanj-ena tekma manj,

- če je organiziranih šest ali več tekmovanj, se upošteva največ pet tekmovanj.

Ker so na teh tekmovanjih tekme odprte za vse tekmovalce, se denarne in častne nagrade razdelijo vsem plasiranim tekmovalcem. Tekmovalci, ki so tekmovali tudi v Pokalu, posebej prejmejo častne nagrade. Končni zmagovalec, drugo in tretje uvrščeni po zadnji tekmi prejmejo častne nagrade Konjeniške zveze Slovenije, ki so medalja, pokal in rozeta (KZS, 2016b).

Tekmovanja za Amaterski pokal potekajo v sklopu tekmovanj CSN* ali več zvezdnic, in sicer en dan turnirja na višini 1,20 m. Pravico nastopa imajo tekmovalci z licencami L in M in tekmovalci z licenco S, ki v preteklih dveh sezonah niso nastopali v tekmah kategorije S in želijo jahati Amaterski pokal (KZS, 2016b).

2.4.3 Državno prvenstvo

Državno prvenstvo se organizira vsako leto za mlajše mladince, mladince, mlajše člane (U25), člane in amaterje. Tekmovanje poteka štiri dni, od četrтка do nedelje. V soboto imajo konji, ki tekmujejo v konkurenci za državno prvenstvo, prost dan. Na ta, dan se organizirajo odprta tekmovanja, slednje pomeni, da lahko tekmujejo tudi tekmovalci oziroma konji, ki ne tekmujejo za državno prvenstvo. Tekmovanja potekajo za individualne tekmovalce in ekipe. Ekipo sestavljajo klubske ekipe z dvema ali tremi tekmovalci. Vsak klub lahko prijavi neomejeno število klubskih ekip mlajših mladincev, mladincev, mlajših članov, članov in amaterjev. Prvenstvo sestoji iz treh tekmovanj, vsako na ločen dan (KZS, 2016b).

Na državnem prvenstvu tekmujejo tudi ekipe z najmanj dvema tekmovalcema. Njihova uvrstitev se določi s seštevkom kazenskih točk dveh najboljših tekmovalcev v skopu prvega tekmovanja ter kazenskih točk dveh najboljših tekmovalcev v ekipi iz obeh tekov drugega tekmovanja. Ekipo z najmanjšim številom kazenskih točk zmagata in je proglašena za ekipnega državnega prvaka (KZS, 2016b).

Individualna uvrstitev se določi s seštevanjem kazenskih točk vseh treh tekmovanj. Tekmovalec z najmanjšim številom kazenskih točk je zmagovalec in se proglasi za državnega prvaka (KZS, 2016b).

Konji, ki tekmujejo na tekmah državnega prvenstva, lahko tekmujejo samo v eni konkurenci. Ves čas tekmovanja morajo biti vhlevljeni na prireditvenem prostoru. Nositi morajo ustrezno oznako, da se lahko ločijo od drugih konjev na turnirju. Startnin na tekmovanjih državnega prvenstva ni (KZS, 2016b).

Denarne nagrade se podelijo v kategoriji članov in mlajših članov. Pri članih zmagovalec dobi 1.100 EUR, drugo uvrščeni 660 EUR in tretje uvrščeni 440 EUR. Pri mlajših članih zmagovalec dobi 900 EUR, drugouvrščeni 540 EUR in tretjeuvrščeni 360 EUR. V vseh kategorijah prvi trije uvrščeni in prve tri uvrščene ekipe prejmejo rozeto, medaljo in pokal (KZS, 2016b).

2.4.4 Državno prvenstvo za mlade konje

Tekmovanje se izvede v sklopu večdnevnega turnirja kategorije CSN**. Tekmovanje poteka za pet letne, šest letne in sedem letne konje tri dni zaporedoma. Pogoji pri tem je, da je konj registriran, in sicer na slovenskega lastnika ali pa ima FEI potni list s slovenskim lastništvom. Na tem tekmovanju denarnih nagrad ni, dobi se le častna nagrada rozeta in pokal. Hkrati pa za to kategorijo tekmovanja velja, da se startnina ne plača (KZS, 2016b).

Pet letni konji tekmujejo na višinah: prvi dan 1,10 m, drugi dan 1,15 m in tretji dan 1,20 m. Šest letni konji tekmujejo na višinah: prvi dan 1,20 m, drugi dan 1,25 m in tretji dan 1,30 m. Sedem letni konji tekmujejo na višinah: prvi dan 1,30 m, drugi dan 1,35 m in tretji dan 1,40 m. Za končni plasma³ za državno prvenstvo se upoštevajo kazenske točke vseh treh tekem (KZS, 2016b).

2.5 MEDNARODNA TEKMOVANJA

2.5.1 Tekmovanja za Svetovni pokal

Tekmovanja za svetovni pokal potekajo po celem svetu, ki je razdeljen na šestnajst lig. Slovenija sodi v Centralno evropsko ligo, in sicer v južno podligo. Iz Centralno evropske

³ Plasma je uvrstitev konja in jahača med tretjino najboljših jahačev določenega tekmovanja, kar prinaša na mednarodnih turnirjih denarno nagrado.

lige se lahko trije najboljši tekmovalci udeležijo finala svetovnega tekmovanja. Organiziranih je lahko največ dvanajst tekmovanj, ki potekajo na višini od 1,40 m do 1,60 m. Pri tem so tekmovanja težavnostne stopnje od CSI1* do CSI4*. Kotizacija na tekmovanjih CSI1* in CSI2* znaša 350 EUR in na tekmovanjih CSI3* in CSI4* 500 EUR. Za rezultat se šteje deset najboljših rezultatov posameznega tekmovalca (FEI, 2015b).

2.5.2 Tekmovanja za Pokal narodov

Tekmovanje za Pokal narodov je eden izmed najprestižnejših tekmovanj v preskakovanju ovir (FEI, 2016a). Tekmovanja potekajo po vsem svetu, ki pa je razdeljen na šest regij, in sicer Evropo, Severno in Srednjo Ameriko s Karibi, Južno Ameriko, Bližnji vzhod, Azijo in Afriko (FEI, 2016a).

Evropa je razdeljena na dve diviziji, kjer je Slovenija vključena v drugo divizijo. V okviru druge divizije je organiziranih več tekmovanj. Vsaka država si izbere štiri tekmovanja v okviru svoje divizije na katerih lahko zbira točke. Udeleži se lahko tudi več tekmovanj. Ker gre za ekipno tekmovanje, mora vsaka država sestaviti ekipo štiri tekmovalcev. Samo tekmovanje poteka v dveh enakih tekih, pri čemer v drugem teku nastopa šest najbolje uvrščenih ekip iz prvega teka. Za rezultat štejejo rezultati treh najboljših tekmovalcev ekipe. Rezultati se točkujejo po posebnem sistemu točkovanja. Dve najboljši ekipi iz druge divizije se udeležita finalnega tekmovanja. Kotizacija za udeležbo na tekmovanju za pokal narodov v drugi diviziji lahko znaša največ 500 EUR. V to ceno je vključena startnina, prijavnina in nastanitev konja. Tekmovanja morajo biti vsaj treh zvezdic, torej z označbo CSIO3* ali več. Pri tem pa mora denarni sklad znašati vsaj 30.000 CHF (FEI, 2015a).

V Sloveniji so bila organizirana tri tekmovanja za Pokal narodov, in sicer leta 2008 v Lipici ter leta 2014 in leta 2015 v Centru konjeniškega športa Celje (KZS, 2016c).

2.5.3 Evropsko prvenstvo

Evropsko prvenstvo v preskakovanju ovir se organizira vsaki dve leti, v letu med olimpijskimi igrami in svetovnimi konjeniškimi igrami. Tekmovanje poteka za individualne tekmovalce kot tudi za ekipe. Na tekmovanju podelijo zlato, srebrno in

bronasto medaljo kot tudi častne nagrade. Poleg tega plasirani v posameznih tekmovanjih prejmejo denarne nagrade (FEI, 2016a).

Prvič je bilo tekmovanje organizirano leta 1957 v Rotterdamu, ko je na njemu nastopilo osem tekmovalcev iz petih držav. Tekmovanja so z leti pridobivala na popularnosti, tako da je lansko leto na Evropskem tekmovanju v Aachnu nastopilo 112 tekmovalcev. Do danes je na tekmovanju zmagalo šestindvajset različnih tekmovalcev (Wikipedia, 2016). Na tekmovanju prevladujejo moški tekmovalci. Leta 1985 je prvi ženski Heidi Robbiani uspelo osvojiti srebrno medaljo, nato je sledila zmaga Alexandre Ledermann leta 1999 in Meredith Michaels-Berbaum leta 2007 (Wikipedia, 2016).

Leta 1975 je bilo v Münchnu v Nemčiji v sklopu evropskega prvenstva v preskakovanju ovir prvič organizirano tudi ekipno tekmovanje. Vsaka država je tako imela možnost poslati svojo ekipo tekmovalcev, ki sestavljajo najboljši jahači. Takrat se je tekmovanja udeležilo devet ekip. Z leti se je tudi število ekip povečalo (Wikipedia, 2016).

Evropskega prvenstva v preskakovanju ovir se lahko udeležijo tekmovalci, ki jih nacionalna zveza na podlagi opravljenih kvalifikacij prijavi na tekmovanje. Ekipo sestavljajo štirje tekmovalci in vodja ekipe. Vodjo ekipe delegira nacionalna zveza in je odgovoren za organizacijo in pomoč tekmovalcem. Tekmujejo lahko tudi individualni posamezniki. Za kvalifikacije je potrebno odjahati eno izmed kvalifikacijskih tekem brez kazenskih točk ali z največ štirimi kazenskimi točkami. Tekmovalci morajo imeti dopolnjenih 18 let in lahko tekmujejo na konjih starejših od osem let. Za vsakega nastopajočega nacionalna zveza krije strošek startnine in potne stroške. Organizator pa zagotovi prenočišče in prehrano za tekmovalca in šefa ekipe (FEI, 2016b). Evropsko prvenstvo leta 2015 v Aachnu v Nemčiji je bilo prvič v zgodovini organizirano na enem mestu za vseh pet konjeniških disciplin: preskakovanje ovir, dresurno jahanje, voltiženje, reining in vožnjo vpreg. V preskakovanju ovir je nastopilo 28 ekip, 112 tekmovalcev in 189 konjev. Na tekmovanjih so bile poleg časnih nagrad podeljene tudi denarne nagrade, ki so na posamezno tekmovanje dosegale tudi po 50.000 EUR za prvo mesto (FEI European Chempionship Germany, 2015).

2.6 EKONOMSKE ANALIZE KONJENIŠTVA

Po podatkih Liljenstope (2009) je v sedemindvajsetih članicah Evropske unije približno pet milijonov konjev. Izmed teh članic je največje število konjev v Nemčiji in Veliki Britaniji. Glede na število konj na prebivalca jih je največ na Švedskem in v Belgiji (Liljenstope, 2009).

S številom konj se je povečal tudi tranzit konj med državami Evropske unije za potrebe športa, uvoza in izvoza, kot tudi zakola. FEI letno organizira približno 250 mednarodnih tekmovanj, kar vpliva na povečan tranzit konj po Evropi. Liljenstope (2009) navaja, da v Nemčiji beležijo 1,5 milijona premikov konj za namene različnih tekmovanj. Iz tega razloga je v veljavi zakon, da morajo vsi konji po letu 2009 imeti potni list (Liljenstope, 2009).

Posledično se je s porastom števila konj povečala tudi stopnja zaposlitve v konjeništvu. Nemška raziskava je pokazala, da je strošek nemškega konjeniškega sektorja približno 2,6 milijard EUR. Prihodki celotnega sektorja so ocenjeni na pet milijard EUR. Tako da v Nemčiji trije do štirje konji ustvarijo zaposlitev za polni delovni čas. V Veliki Britaniji je medtem potrebnih pet do sedem konj za eno zaposlitev s polnim delovnim časom (Liljenstope, 2009).

Po podatkih Texas Education Agency (2015) je v Združenih državah Amerike 9,2 milijona konj. Od tega sta dva milijona konj v privatni lasti. Konjeniška industrija ima v Združenih državah Amerike neposreden ekonomski vpliv na gospodarstvo saj prinaša 39 milijard \$ letno. Pri tem zagotavlja 460.000 delovnih mest s polnim delovnim časom. Na letni osnovi je plačanih 1,9 milijard \$ davkov (Texas Education Agency, 2015).

Zanimiv je tudi podatek o financiranju konjeniški zvez. Nemška konjeniška zveza se financira v 59 % iz storitev, ki jih sama izvaja, kot so izdaja licenc za jahače in konje, izdaja potnih listov za konje, vpis linij in tako dalje. Pristojbine članov in njihove donacije predstavljajo 54 % prihodka. Poleg tega je 9 % prihodka s strani subvencij države. Pomemben vir prihodka predstavlja tudi prodaja pravic za prenos konjeniških prireditev televizijam in to kar 4 % (Deutsche Reiterliche Vereinigung, 2014).

3 MATERIAL IN METODE

3.1 OPIS ANALIZIRANEGA PRIMERA

3.1.1 Opis športnega konja

Poskusili bomo predstaviti ekonomski vidik imetnika športnega konja. Uporabili bomo rezultate in udeležbe na tekmovanjih najboljšega slovenskega konja po točkovanju KZS za leto 2013. Pri tem bomo ob nekaterih predpostavkah preverjali različne scenarije in tako iskali ekonomske zakonitosti.

Leta 2013 je takrat desetletna kobilica Colmina (Slika 1), holstein pasme, z domačim jahačem z udeležbo na domačih in mednarodnih turnirjih pridobila naziv "Najboljši konj" v panogi preskakovanje ovir za leto 2013. Po lestvici točkovanja Konjeniške zveze Slovenije je kobilica prejela največ točk za dosežene rezultate na tekmovanjih. Z doseženimi rezultati, karakterjem in pedigrejem kobilica kaže odlične predispozicije za vrhunskega športnega konja, zmožnega udeležbe na mednarodnih tekmovanjih višjega nivoja. Glede na starost so pred njo leta, ko lahko doseže dobre rezultate.

Z željo po udeležbi na Evropskem prvenstvu je potrebno opraviti kvalifikacije, za katere je potrebno odjahati parkur z največ štirimi kazenskimi točkami na tekmovanju za Pokal narodov ali na grand prix⁴ tekmovanju težavnosti treh zvezdic ali več.

Udeležba na tekmovanjih in doseganje forme konja predstavljajo velik finančni zalogaj, zato bomo s pomočjo ekonomske analize poskušali predstaviti stroške in prihodke takšnega konja ter izračunati pokritje ob različnih pogojih.

⁴ Grand prix (ang.) je najvišji nivo tekmovanja, ki se organizirana zadnji dan mednarodnega turnirja in zahteva opravljene kvalifikacije na predhodno določenih tekmah istega turnirja

Slika 1: Colmina, CSIO*** Šamorin, 2016 (foto: Clic Photo, osebni arhiv)

3.1.2 Osnovna izhodišča in predpostavke

V prvi vrsti želimo predstaviti razpoložljive vire, ki smo jih zajeli v dani analizi.

Obdobje za izračun predstavlja leto 2013. Po podatkih Konjeniške zveze Slovenije je bilo v tem letu skupno organiziranih 27 turnirjev v preskakovanju ovir. Organizirani so bili trije mednarodni turnirji, od tega dva s tekmo za svetovni pokal, Državno prvenstvo ter Državno prvenstvo za mlade konje. Sedem tekem je štelo tudi za Pokal Slovenije. Slednje tekme so bile višine 1,40 m, vse ostale tekme, razen mednarodnih, so bile do višine 1,30 m.

Kobila se je udeležila 22 tekem. Pet turnirjev je bilo mednarodnega nivoja. Bila je zmagovalka Pokala Slovenije in Državnega prvenstva Slovenije. V povprečju je imela dva starta na turnir. Nacionalni turnir je v povprečju trajal štiri dni, mednarodni turnir pa pet dni. Pri tem smo upoštevali, da se po propozicijah za tekmovalno leto v letu 2013 niso plačevale startnine v kolikor je bil jahač plasiran med tretjino najboljših na tekmovanju. V osnovnem izračunu nismo upoštevali stroškov profesionalnega jahača kot tudi ne stroška remonta konja. Vpliv teh dveh dejavnikov smo predstavili v scenarijski analizi in jih podrobneje prikazujemo v podpoglavju 4.3.

3.2 METODE DELA

3.2.1 Model za ekonomsko analizo profesionalnega športnega konja

Model za ekonomsko analizo (Slika 2) smo zasnovali po principu kalkuliranja v obliki elektronskih preglednic v MS Excelu. To omogoča enostavno povezovanje, prilagajanje in dopolnjevanje posameznemu analiziranemu primeru.

Model je povzet iz modela, ki ga podrobneje opisuje Žgajnar (2015). Za potrebe dane analize smo kalkulacijo nekoliko prilagodili in nadgradili v delu, ki se nanaša na profesionalnega športnega konja. Tako je omogočena podrobna analiza na prihodkovni, kot stroškovni strani.

Za potrebe ekonomske analize smo temeljili na metodi pokritja (POK), kjer smo posebno pozornost namenili podrobni analizi stroškov vzdrževanja športnega konja, kot tudi stroškov povezanih s pripravami konja za vrhunska tekmovanja ter sodelovanje na takšnih dogodkih. Prag ekonomičnosti smo analizirali s pomočjo točke preloma (Boehlje in Eidman, 1984).

Kot je razvidno iz Slike 2, smo spremenljive stroške razdelili v šest ključnih sklopov. Podobno pa lahko analiziramo tudi poslovne dogodke na strani prihodkov.

KALKULACIJA POKRITJA ŠPORTNEGA KONJA - preskakovanje ovir							
Število živali v hlevu	1	št.					
Obdobje računanja	1	let					
Povprečno število startov na turnir - domači	2	št.					
Povprečno število startov na turnir - tujina	2	št.					
Udeležba na turnirju - nacionalna raven	6	št. (se preračuna)					
Udeležba na turnirju - tujina	5	št. (se preračuna)					
Povprečno število dni na posameznem turnirju - doma	4	dni					
Povprečno število dni na posameznem turnirju - tujina	5	dni					
Upoštevaj, da ob uvrstitvi (1,2,3) na turnir ni potrebno plačati stratnine	1	(Da-1, Ne-0)					
Upoštevaj stroške profesionalnega jahača	0	(Da-1, Ne-0)					
Remont tekmovalnega konja	0	let (če vpišete 0, se remont ne upošteva, sicer izberite poljubno število let)					
Prihodki	Količina	PC/AVC (EUR)	%	Po postavki (EUR)	Skupno (EUR)	Struktura %	
Prihodki 1 - domači turnir					1.725,0	59%	
Prvo mesto	5	300			1.500,0		
Drugo mesto	1	225			225,0		
Tretje mesto	0	150			0,0		
Brez uvrstitve	6	0			0,0		
Prihodki 2 - mednarodni turnir					1.200,0	41%	
Prvo mesto	0	3.125			0,0		
Drugo mesto	0	2.500			0,0		
Plasma	2	600			1.200,0		
Brez uvrstitve	8	0			0,0		
Drugi prihodki					0,0	0%	
Sponzorska sredst	0	5.000	22,0%		0,0		
Izločitev živali	0	80.000	9,5%		0,0		
Drugo	0		22,0%		0,0		
Stroški							
Nakup konja	0	30.000	9,5%		0,0	0%	
Krma					1.284,5	15%	
Seno	3.792,0	0,10	9,5%		379,2		
Oves	948,0	0,25	9,5%		237,0		
Briketi	948,0	0,70	9,5%		663,6		
Vitaminsko miner	3,2	1,50	9,5%		4,7		
Paša	0,0	0,02	9,5%		0,0		
Drugo	0,0	0,00	9,5%		0,0		
Delo					600,3	8%	
Hlevar	120,1	5			600,3		
Profesionalni jaha	210,0	30			0,0		
Drugi stroški					2.312,3	25%	
Stroški kovača	6	70	22,0%		420,0		
Veterinarske storitve	1	200	9,5%		200,0		
Zavarovanje	1	250	22,0%		250,0		
Nastilj za boks	316	0,96	22,0%		262,3		
Registracija živali - KZS	1	25	22,0%		25,0		
Registracija živali - FEI	1	55	22,0%		55,0		
Voda, električna...	1	100	22,0%		100,0		
Potrošna oprema	1	1.000	22,0%		1.000,0		
Stroški udeležbe na nacionalnih turnirjih					1.446,0	16%	
Prijavnina	6	10	22,0%		60,0		
Startnina	6	22	22,0%		132,0		
Stroški prevoza	6	85	22,0%		510,0		
Najem boksa	6	100	22,0%		600,0		
Nastilj & seno	6	24	22,0%		144,0		
Stroški udeležbe na mednarodnih turnirjih					3.370,0	36%	
Prijavnina	5	350	22,0%		1.750,0		
Startnina	8	0	22,0%		0,0		
Stroški prevoza	5	300	22,0%		1.500,0		
Najem boksa	5	0	22,0%		0,0		
Nastilj & seno	5	24	22,0%		120,0		
Skupaj prihodki					2.925 €		
Skupaj spremenljivi stroški					9.013 €		
POK na konja					-6.088 €		

Slika 2: Shema modela za ekonomsko analizo.

3.2.2 Prihodki profesionalnega športnega konja

Pri tem, kot je razvidno iz Slike 2, so prihodki konja sestavljeni iz treh podskupin, in sicer iz prihodkov nagrad na nacionalnih turnirjih, prihodkov iz nagrad na mednarodnih turnirjih

in drugih prihodkov. Med druge prihodke smo uvrstili izločitev živali in morebitna pridobljena sponzorska sredstva. Na strani izločene živali je predpostavka da profesionalnega športnega konja po določenih letih prodamo po določeni ceni, kar omogoča analizo ekonomskega pomena dodane vrednosti šolanja konja na takšnem nivoju.

Med prihodke domačih turnirjev smo uvrstili denarne nagrade, prejete na nacionalnih tekmovanjih v kategoriji S*. V tej kategoriji je denarni sklad v letu 2013 znašal 835 EUR. Od tega je 10 % namenjenih Konjeniški zvezi Slovenije. Preostali znesek pa se je razdelil med prve tri tekmovalce. Za prvo mesto se je prejelo 300 EUR, za drugo mesto 225 EUR in za tretje mesto 150 EUR. Pri tem vsem plasiranim v kategorijah L in več ni potrebno plačati startnine.

Med prihodke na mednarodnih tekmovanjih smo uvrščali denarne nagrade za prvo in drugo mesto ter za plasma. Na mednarodnih tekmovanjih je ena tretjina tekmovalcev z najboljšim rezultatom plasirana. Slednje pomeni, da vsi tej tekmovalci prejmejo denarno nagrado v določenem razmerju. Nagradni sklad se razlikuje glede na težavnostno stopnjo tekmovanja, torej glede na to s koliko zvezdicami je tekmovanje označeno. V našem primeru smo vzeli povprečno višino denarnega sklada glede na tekmovalne propozicije. Za prvo mesto je bila višina nagrade 3.125 EUR, za drugo mesto 2.500 EUR in za plasma v povprečju 600 EUR.

Nagradni sklad skupaj z deleži za prvouvrščene tekmovalce na mednarodnih tekmovanjih je opisan v propozicijah za posamezno tekmovanje. Podatek o višini nagrade na mednarodnem tekmovanju v katerem je bila kobila plasirana smo pridobili na medmrežju.

3.2.3 Stroški profesionalnega športnega konja

Bolj kompleksni kot prihodki so stroški povezani z imetjem športnega konja. Kot je razvidno iz slike 2 smo v modelu te razdelili v šest osnovnih kategorij. Med te sodi v prvi vrsti nakup konja. V praksi na tem mestu prihaja do zelo velikih razlik. Cene konj take stopnje izšolanosti se gibljejo od 30.000 EUR do 80.000 EUR. Za potrebe dane analize smo upoštevali hipotetično vrednost 30.000 EUR.

Pomemben strošek na letni ravni nam predstavlja krma, kjer smo predpostavili, da je konj krmljen s senom, ovsom, briketi, vitaminsko mineralnimi dodatki ter da ima možnost

paše. Podmodul, ki omogoča izračun in je povezan z osnovnim modulom prikazujemo na sliki 3. Kot je razvidno z njim lahko natančno ocenimo strošek na dnevni in mesečni ravni (Slika 3). Pri čemer upoštevamo zgolj dni, ko konj ni na turnirju. Tako je pomembna predpostavka, da imamo konja uhlevljenega v lastnem hlevu. Enostavnejša bi bila analiza če bi upoštevali, da je konj uhlevljen v privatnem hlevu za kar bi lastnik plačeval strošek oskrbe. Pri slednjem poleg stroškov dela in amortizacije opreme in infrastrukture pomemben delež predstavlja prav krma.

DNEVNI KRMNI OBROK			
Št. dni	316 dni	4,07 €/dan	121,95 €/mesec
	Q	€/kg	
Seno	12	0,1	
Oves	3	0,25	
Briketi	3	0,7	
Vitaminsko mineralni dodatki	0,01	1,5	
Paša	0	0,02	
Drugo	0	0	

Slika 3: Izsek modela, ki omogoča prilagoditev sestave dnevnega krmnega obroka.

Legenda: Q-količina

Tako smo pri dnevnem krmnem obroku upoštevali, da kobila poje na dan 12 kg sena, 3 kg briketov in 3 kg ovsa ter prejme 0,01 kg vitaminske mešanice. Paše v tem primeru nismo upoštevali. Na tržišču je sicer možno najti širok spekter različne močne krme v obliki briketov in vitaminsko mineralnih mešanic. Te se razlikujejo po sestavi, kvaliteti in ceni. Za potrebe krmljenja kobile se uporablja brikete oziroma mislije proizvedene v Sloveniji. V nalogi smo uporabili povprečno ceno za brikete oz. mislije in vitaminsko mineralne dodatke. Ostale stroške pa smo povzeli po študiji Žgajnar (2015) in predstavljajo lastno ceno, ki temelji na oceni modelnih kalkulacij Kmetijskega inštituta Slovenije. Nadalje smo stroške dela s konjem razdelili na strošek hlevarja in strošek dela profesionalnega jahača (Slika 2).

Model omogoča podrobno analizo na strani obeh postavk. Kot je razvidno iz slike 3, lahko zelo podrobno definiramo opravila tako hlevarja, kot tudi profesionalnega športnega delavca. Pri tem definiramo koliko minut dnevno porabimo na konja. Na strani oskrbe to pomeni, da imamo najeto delovno silo. Na strani dela s konjem pa smo predpostavili tri različne oblike treningov. Pod trening ena smo vključili gimnastični trening konja, pod

trening dve skakalni trening konja in pod trening tri dresurno jahanje konja. Jahač v tem primeru nima trenerja in stroška njegovega treninga ni.

Upoštevano je bilo, da hlevar za delo s konjem porabi 35 min na dan. Pri tem nismo upoštevali dni ko je konj na turnirju. Ura dela hlevarja je bila ovrednotena s 5 EUR bruto na uro dela. Pri profesionalnem jahaču smo tako upoštevali, da v povprečju porabi za konja 50 minut na dan. To obsega njegovo delo s konjem, ki je lahko glede na pripravo različno. Tukaj prav tako niso upoštevani dnevi, ko sta jahač in konj na tekmovanju. Strošek profesionalnega jahača v osnovni analizi nismo upoštevali. Bil je dodan pri scenarijski analizi. Pri tem je bila ocenjena bruto vrednost ure dela profesionalnega jahača s konjem 30 EUR.

DELO - HLEVAR			
Število konj v hlevu		1	
	na konja na dan	št. dni letno	
Čiščenje boksov	10 min	316	dni
Nastiljanje boksov	3 min	316	dni
Krmljenje voluminozne krme	2 min	316	dni
Krmljenje močne krme	2 min	316	dni
	0 min	0	dni
Premiki živali - izpust	8 min	100	dni
	0 min	0	dni
Sprehajalna naprava	8 min	50	dni
Čiščenje hleva	2 min	316	dni
SUM na povprečen dan		0,58333333 h/dan	35 min/dan
SUM-2		120,066667 h/leto	
DELO s konjem - prof. jahač (usposobljena oseba)			
	na konja na dan	št. dni letno	
Trening 1	45 min	30	dni
Trening 2	45 min	50	dni
Trening 3	60 min	150	dni
Drugo	0 min	0	dni
Drugo	0 min	0	dni
SUM na povprečen dan		0,83333333 h/povprečen dan	50 min/dan
SUM-2		210 h/ leto	

Slika 4: Izsek modela, ki omogoča podrobno analizo stroška dela profesionalnega jahača in hlevarja.

Legenda: SUM-seštevek

Nadalje smo med druge stroške šteli strošek kovača, veterinarskih storitev, zavarovanja konja, strošek nastilja, registracije konja, vode in elektrike ter osnovne potrošne opreme (Slika 2).

Pri tem smo predpostavili da se konja kuje okvirno šest do devet krat letno glede na to, kakšno je stanje kopit. Pri tem je potrebno upoštevati, da se kovanje razlikuje in je prilagojeno tako stanju kopita kot tudi naporom, katerim bo konj izpostavljen. V letu 2013 je bila kobila kovana šestkrat. V povprečju je strošek enega kovanja znašal 70 EUR.

Med veterinarske storitve smo upoštevali osnovna cepljena in testiranje konja na IAK ter strošek paste za gliste. Predpostavili smo, da konj v tekmovalnem letu ni bil zdravljen zaradi poškodb in ni potreboval dodatnih veterinarskih uslug. Urejeno zdravstveno stanje je pogoj za nastop konja na tekmovanja in je zabeleženo v potnem listu konja. Ob prihodu na tekmovanje se preverijo zapisana cepljenja in testiranje konja. Na mednarodnih tekmovanjih pa veterinarska komisija pred pričetkom tekmovanja preveri zdravstveno stanje vseh konj prijavljenih na turnir.

Zavarovanje konja smo ocenili na podlagi informativnih ponudb zavarovalnic. Višina stroška registracije konja je vnaprej določena s strani Konjenske zveze Slovenije za tekoče leto in s strani FEI za registracijo konja na mednarodni ravni. Leta 2013 je strošek za registracijo konja v Sloveniji znašal 25 EUR in za registracijo na FEI 55 EUR.

Kot stroškovno pomembna postavka predstavlja tudi "Potrošna oprema" (Slika 2). Med slednjo smo upoštevali stvari, ki se pogosto kupujejo in tiste ki se redno kupuje. Gre predvsem za mast za kopita, sprej za grivo, sprej proti mrčesu, gumice za pripravo kitk, priboljške za konja, naušnike, podsedelnice, oglavnike, vajeti, uzde ipd. V našem primeru smo ocenili, da strošek na letni ravni v povprečju znaša 1.000 EUR (Slika 2).

Podobno pa smo ocenili tudi predvidene stroške udeležbe konja na nacionalnem turnirju, kot tudi na mednarodnem turnirju. Na nacionalnem turnirju je potrebno plačati prijavnino na turnir, startnino za tekmovanje, boks za konja, nastilj in seno ter prevoz konja. Med strošek nacionalnega turnirja nismo upoštevali stroška prenočišča jahača. Pri tem prijavnina znaša 10 EUR. Startnina znaša v kategoriji S 22 EUR in se ne plača v kolikor je konj plasiran. Povprečen strošek najema boksa za konja na turnir je v povprečju znašal 100

EUR, Temu strošku pa je potrebno prišteti še strošek nastilja in sena, ki je v povprečju znašal 24 EUR.

Nekoliko drugače velja za mednarodne turnirje pri katerih je potrebno plačati kotizacijo za tekmovanje v kateri je všteti strošek najema boksa, startnina in prijavnina na turnir. Pri tem smo predvidevali, da je plačilo za seno in nastilj enako.

Strošek prevoza smo preračunali na povprečje glede na tekmovanja, katerih se je kobila udeležila. Ob tem smo predpostavili, da je bil strošek na prevožen kilometer 0,60 EUR.

3.3 SCENARIJSKA ANALIZA

S pomočjo modela v obliki elektronske preglednice (Sliak 2) smo na podlagi štirih različnih scenarijev ekonomsko analizirali prihodke in stroške profesionalnega športnega konja. Pri tem nam izhodiščno stanje predstavlja analiza prvega scenarija (S-I). Gre za izhodiščno kalkulacijo na podlagi zbranih podatkov. Pri tem smo predpostavili, da se je konj udeležil nacionalnih in mednarodnih turnirjev. Na nacionalnih turnirjih je bil šestkrat uvrščen, petkrat je zmagal in enkrat bil drugi. Na mednarodnih turnirjih je dosegel le dva plasmaja, osemkrat pa ni bil uvrščen. V osnovni scenari nismo zajeli stroška remonta konja in stroška dela profesionalnega jahača. V analizo so bili zajeti osnovni stroški.

Pri drugem scenariju (S-II) smo predpostavili dodatno strošek profesionalnega jahača ter ga poskušali pokriti s prihodki uvrstitev ter razliko na osnovi sponzorskih sredstev. Pri tem smo preračunavali potrebno višino sponzorskih sredstev, da bi pokrili letno plačo profesionalnega športnega delavca. Znotraj drugega scenarija (S-II) smo analizirali tri različne višine sponzorskih sredstev, in sicer 5.000 EUR, 6.500 EUR in 12.100 EUR.

Nadalje smo v okviru tretjega scenarija (S-III) analizirali stroške ob upoštevanjem remonta konja, kot tudi stroška profesionalnega jahača. Pri četrtem scenariju (S-IV) smo želeli analizirati vpliv boljših rezultatov na mednarodnih in nacionalnih tekmovanjih, na celotne stroške konja, upoštevajoč remont in strošek profesionalnega jahača. Izračun je temeljil na predpostavki, da je konj na mednarodnem tekmovanju enkrat zmagal, dvakrat zasedel drugo mesto in dvakrat bil plasiran.

4 REZULTATI IN RAZPRAVA

4.1 IZHODIŠČA KALKULACIJA POKRITJA ŠPORTNEGA KONJA (S-I)

V osnovnem scenariju smo predstavili izid povprečne kalkulacije pri čemer smo upoštevali razpoložljive vire. Prihodke v prvi analizi (S-I) predstavljajo tako nagrade prejete za uvrstitev med prve tri najboljše tekmovalce na nacionalnem turnirju in nagrade prejete na mednarodnem turnirju za uvrstitev med prve tri tekmovalce ali plasma med najboljšo tretjino tekmovalcev (Preglednica 2). Pri tem nismo upoštevali drugih prihodkov kot so sponzorska sredstva in izločitev živali ter strošek profesionalnega jahača, saj smo jih predstavili v nadaljnjih analizah. Prav tako ni bil upoštevan remont živali.

Preglednica 2: Prihodek na nacionalnih in mednarodnih turnirjih

	Količina	Prihodek (EUR)	Skupni prihodki (EUR)	Struktura prihodkov %
Nacionalni turnir			1.725	59
Prvo mesto	5	300		
Drugo mesto	1	225		
Tretje mesto	0	150		
Brez uvrstitve	6	0		
Mednarodni turnir			1.200	41
Prvo mesto	0	3.125		
Drugo mesto	0	2.500		
Plasma	2	600		
Brez uvrstitve	8	0		

Ob predpostavki, da je kobila v danem letu zmagala pet tekem ter se enkrat uvrstila na drugo mesto na nacionalnem turnirju, to predstavlja 59 % celotnega prihodka. Ob tem smo predpostavili, da je za vsako zmago prejela 300 EUR in za drugo mesto 225 EUR kar skupno znaša 1.725 EUR (Preglednica 2).

Ob tem nagrade na mednarodnih turnirjih predstavljajo 41 % skupnega prihodka. Ob predpostavki, da je kobila bila na mednarodnih turnirjih dvakrat plasirana, je njen prihodek znašal 1.200 EUR.

V izračunu (S-1) nismo upoštevali drugih virov prihodka kot so sponzorska sredstva in izločitev oziroma prodaja živali.

Preglednica 3: Struktura stroškov profesionalnega športnega konja

Stroški	Količina	AVC (EUR)	Po postavki (EUR)	Skupno stroški (EUR)	Struktura %
Krma				1.284,5	15
Seno	3.792,0	0,10	379,2		
Oves	948,0	0,25	237,0		
Briketi	948,0	0,70	663,6		
Vitaminsko mineralni dodatki	3,2	1,50	4,7		
Paša	0,0	0,02	0,0		
Drugo	0,0	0,00	0,0		
Delo				600,3	8
Hlevar	120,1	5	600,3		
Drugi stroški				2.312,3	25
Stroški kovača	6	70	420,0		
Veterinarske storitve	1	200	200,0		
Zavarovanje	1	250	250,0		
Nastilj za boks	316	0,96	262,3		
Registracija živali - KZS	1	25	25,0		
Registracija živali - FEI	1	55	55,0		
Voda, elektrika...	1	100	100,0		
Potrošna oprema	1	1.000	1.000,0		
Stroški udeležbe na nacionalnih turnirjih				1.446,0	16
Prijavnina	6	10	60,0		
Startnina	6	22	132,0		
Stroški prevoza	6	85	510,0		
Najem boksa	6	100	600,0		
Nastilj & seno	6	24	144,0		
Stroški udeležbe na mednarodnih turnirjih				3.370,0	36
Prijavnina	5	350	1.750,0		
Startnina	8	0	0,0		
Stroški prevoza	5	300	1.500,0		
Najem boksa	5	0	0,0		
Nastilj & seno	5	24	120,0		

Legenda: AVC- povprečni spremenljivi stroški; KZS-Konjeniška zveza Slovenije; FEI-mednarodna konjeniška zveza

Kot je razvidno iz Preglednice 3 kar 36 % vseh stroškov predstavlja udeležba na mednarodnih turnirjih. Prijavnina, startnina in namestitev konja na mednarodnem turnirju

se plačajo v obliki kotizacije. Temu je potrebno prišteti še strošek prevoza, sena in nastilja. Na letni ravni tako znaša strošek 3.370 EUR, medtem ko udeležba na nacionalnem turnirju znaša 1.446 EUR, kar je 16 % celotnih stroškov. Strošek nacionalnega turnirja na letni ravni znaša 83 % prihodka nacionalnega turnirja. Medtem ko strošek mednarodnega turnirja na letni ravni znaša kar 280 % prihodka ob predpostavki, da konj ni bil uvrščen med prve tri najboljše tekmovalce in da je bil samo dvakrat plasiran.

Strošek kovača, veterinarja, zavarovanja konja skupaj s stroški predstavljenimi pod drugi stroški v Preglednici 2 predstavlja drugi najvišji strošek športnega konja. Ob tem smo predpostavili, da konja kujemo šestkrat letno. Na letni ravni je to 25 % vseh stroškov oziroma v danem primeru 2.312,30 EUR. Za krmo konja letno porabimo 1.248,5 EUR. To je 15 % vseh stroškov kar je blizu višine stroška nacionalna turnirja na letni ravni. Delo hlevarja predstavlja najnižji strošek v višini 600,30 EUR letno. Seveda je tu predpostavka, da le-ta skrbi za več konj (20-25), sicer bi bil strošek pomembno višji.

Skupni prihodki na letni osnovi znašajo 2.925 EUR, stroški pa 9.013 EUR. Ob tem scenariju je POK na konja negativno. Potrebno bi bilo kar 6.088,00 EUR za dosego pozitivnega pokritja, kar na mesečni ravni znaša 507 EUR dodatnih prihodkov. Tako v nadaljevanju analiziramo kako bi se morali spreminjati prihodki in stroški, da bi dosegli pozitivno POK.

4.2 POMEN SPONZORSKIH SREDSTEV

Pri dani analizi smo predpostavkam izhodiščnega scenarija dodali prihodek s strani sponzorskih sredstev. Ob tem smo želeli predstaviti kakšno višino sponzorski sredstev bi morali prejeti za dosego pozitivnega POK konja. Zanimalo nas je ali bomo z danimi sponzorskimi sredstvi uspeli pokriti tudi strošek profesionalnega jahača ter kakšna je višina tega stroška. Upoštevali tem smo upoštevali višino sponzorskega sredstva v neto znesku.

Preglednica 4: Vpliv višine sponzorskih sredstev na POK na konja na letni ravni

	Skupno prihodkov (EUR)	Delež prihodkov %	POK na konja (EUR)
Sponzorska sredstva -1	5.000,0	58,0	-1.088,0
Sponzorska sredstva -2	6.500,0	65,0	412,0
Sponzorska sredstva -3	8.000,0	69,0	1.912,0
Sponzorska sredstva -4	10.000,0	74,0	3.916,0
Sponzorska sredstva -5	12.500,0	78,0	6.412,0

V Preglednici 4 je predstavljenih pet izračunov višine sponzorskih sredstev. Sponzorska sredstva v višini 5.000 EUR letno tako predstavljajo 58 % vseh prihodkov, kar je poglavitni vir prihodkov pri danem scenariju (S-II). Kljub temu pa nam ne prinese pozitivnega POK. Na letni ravni je ta še vedno negativen in znaša -1.088 EUR. Mesečno torej -91 EUR. S tem bi pokrili osnovne stroške torej stroške krme, hlevarja, kovača, zavarovanja konja in veterinarske storitve. Stroški povezani s turnirji pa se ne bi pokrili v celoti.

V kolikor bi uspeli pridobiti 12.500 EUR sponzorskih sredstev bi skupni prihodki znašali 15.425 EUR, stroški so 9.013 EUR. POK na konja na letni ravni bi bil 6.412 EUR, kar na mesec znaša 534 EUR. Tako bi lahko pokrili stroške konja in profesionalnega jahača.

Ob predpostavki, da profesionalni jahač opravi 210 ur letno, z urno postavko 30 EUR/h, bi njegov strošek znašal 6.300 EUR letno na konja. Z urno postavko 25 EUR bi bil strošek profesionalnega jahača nekoliko manjši, in sicer 5.250 EUR letno.

Ob upoštevanju sponzorskih sredstev v višini 5.000 EUR in stroška profesionalnega jahača v višini 6.300 EUR letno bi bil POK še zmeraj negativen. POK na konja bi znašal -7.388 EUR letno, mesečno -616 EUR.

Za pokritje stroškov iz osnovnega modela in pokritje stroška profesionalnega jahača bi potrebovali sponzorska sredstva v višini 12.500 EUR. Pri tem bi POK na konja na letni ravni znašalo 112 EUR.

Ob predpostavki, da bi strošek profesionalnega jahača znižali za 5 EUR na uro in bi znašal 25 EUR na uro, se stanje bistveno ne bi spremenilo. V tem primeru bi letni stroške profesionalnega jahača znašal 5.848 EUR. Za pozitivno POK bi zadostovala sredstva v

višini 11.500 EUR, kar je manj kot v prejšnjem izračunu. Seveda bi izboljšanje ekonomskega položaja lahko iskali tudi pri pričakovanem še boljšem doseganju vrhunskih rezultatov, kot tudi udeležbi na tujih turnirjih višjega ranga. Slednje prikazujemo s scenarijsko analizo v podpoglavju 4.4. Vsekakor pa ti izračuni kažejo zaostanke prihodkov in stroškovne razmere profesionalnih jahačev v Sloveniji.

Sponzorska sredstva, zlasti v takšni višini, je težko pridobiti. Med drugim tudi zaradi slabe promocije konjeniškega športa. Na to bi med drugim lahko vplivala KZS v kolikor bi temu posvetila več pozornosti. Z večjo osveščenostjo javnosti o pomenu konjenišstva bi se s tem povečalo tudi zanimanje in posledično tudi prihodki. Dober primer za to je Nemška konjeniška zveza, ki celo prodaja ekskluzivne pravice za prenos konjeniških prireditev na televizijah.

4.3 VPLIV UPOŠTEVANJA PRIHODKOV IN STROŠKOV POVEZANIH Z REMONTOM KONJA

Nadalje smo poskušali predstaviti kako bi se spremenilo stanje v primeru, da k osnovni kalkulaciji dodamo še remont konja ter strošek profesionalnega jahača (S-III).

K osnovni kalkulaciji smo dodali remont konja v osmih letih kar se je pričakovano odrazilo v pozitivnem POK. Pri tem smo upoštevali okvirne nakupne in prodajne cene konje. Na strani prihodkov to pomeni, da smo konja prodali po ceni 80.000 EUR. Letni prihodek ob osemletnem remontu je 10.000 EUR, kar predstavlja 76 % vseh prihodkov. Na strani spremenljivih stroškov smo upoštevali nakup konja v višini 30.000 EUR in ga po predpostavki linearne metode razmejili na osem let. Letni strošek tako znaša 3.750 EUR, kar predstavlja 31 % vseh stroškov. Tako je mesečno POK na konja znašalo 13 EUR, letno pa 162 EUR. Ob upoštevanju stroška jahača v višini 6.300 EUR bi POK na mesečni ravni bilo negativno in bi znašalo -512 EUR.

Sponzorska sredstva v višini 5.000 EUR ne bi prinesla pozitivnega POK. Ta bi znašal na letni ravni na konja -1.138 EUR. Pozitivno POK bi dosegli s sponzorskimi sredstvi v višini 6.500 EUR. Letno bi znašal POK na konja 362 EUR, mesečno pa 30 EUR. Sponzorska sredstva v višini 12.500 EUR ob remontu konja in pokritju stroška jahača prinesla najvišje POK. Letno bi to znašalo 6.362 EUR (Preglednica 5).

Preglednica 5: POK na konja na letni osnovi ob upoštevanju sponzorskih sredstev in upoštevanju remonta konja ter stroška profesionalnega jahača

	Skupno prihodkov (EUR)	Delež prihodkov %	POK na konja (EUR)
Sponzorska sredstva -1	5.000,0	82,0	-1.138,0
Sponzorska sredstva -2	6.500,0	83,0	362,0
Sponzorska sredstva -3	8.000,0	84,0	1.862,0
Sponzorska sredstva -4	10.000,0	86,0	3.862,0
Sponzorska sredstva -5	12.500,0	87,0	6.362,0

V primerjavi z S-I bi se ob upoštevanju remonta konja in stroška profesionalnega jahača POK na konja sicer izboljšalo iz -507 EUR na -512 EUR, kar pa ne predstavlja bistvene razlike.

4.4 VPLIV VIŠJIH PRIHODKOV S STRANI TURNIRJEV

V predstavljeni analizi znotraj danega sklopa smo poleg osnovnih predpostavk (S-I) upoštevali remont konja in strošek profesionalnega jahača ob doseženih boljših rezultatih na nacionalnih in mednarodnih turnirjih (S-IV).

V kolikor bi konj z udeležbo na mednarodnih turnirjih na letni ravni poleg dveh plasmajev še enkrat zmagal in dvakrat dosegel drugo mesto, bi prihodek znašal 9.325 EUR. To predstavlja 46 % vseh prihodkov. Skupni prihodki bi bili 21.050 EUR letno. Skupni spremenljivi stroški pa 19.063 EUR. POK na konja bi letno znašalo 1.986,8 EUR, mesečno pa 166 EUR (Preglednica 6).

Preglednica 6: Vpliv boljše uvrstitve na mednarodnem turnirju ob upoštevanju remonta konja in stroška dela profesionalnega jahača

Prihodki	Količina	PC (EUR)	Po postavki (EUR)	Skupno (EUR)	Struktura %
Prihodki - mednarodni turnir				9.325,0	46%
Prvo mesto	1	3.125	3.125,0		
Drugo mesto	2	2.500	5.000,0		
Plasma	2	600	1.200,0		
Brez uvrstitve	5	0	0,0		
Drugi prihodki				10.000,0	45%
Izločitev živali	0,125	80.000	10.000,0		
POK na konja				1.987,0	

Legenda: POK-pokritje; PC-prodajna cena;

Ob predpostavki, da bi konj zmagal na vseh nacionalnih tekmah in upoštevanju 8 letnega remonta konja ter stroška profesionalnega jahača na letni ravni v višini 6.300 EUR, ne bi prišli do pozitivnega POK. Na letni ravni bi bil še zmeraj negativen, čeprav bi prihodki domačih turnirjev znašali 3.600 EUR. POK na mesečni ravni bi bil -323 EUR (Preglednica 7).

Za pozitivno pokritje v tem primeru ne bi smeli upoštevati stroška profesionalnega jahača. Vendar se moramo zavedati, da to ni realno, saj konj ne more zmagati vseh tekem na katerih se udeleži. Slednje kaže na izrazit problem nagradnih skladov oziroma bi te morali kompenzirati z zadostnim obsegom sponzorskih sredstev. Poglavitno spremembo bi predstavljajo zvišanje denarnih skladov na nacionalnih turnirjih. Posledično bi to prineslo tudi prihodek KZS in organizatorju, saj bi se verjetno tekmovalci raje odločili za udeležbo na nacionalnem turnirju v kolikor bi denarni sklad bil enak kot na nacionalnem turnirju v tujini. Glede na analizirano nacionalni turnirji prinašajo trenutno nekoliko manjše stroške kot udeležba na nacionalnem turnirju v sosednjih državah, kjer pa je nagradni sklad za zmago veliko višji.

Preglednica 7: Vpliv boljše uvrstitve na nacionalnem turnirju ob upoštevanju remonta konja in stroška dela profesionalnega jahača

Prihodki/Stroški	Količina	Prihodek/Strošek (EUR)	Po postavki (EUR)	Skupno (EUR)	Struktura %
Prihodki - domači turnir				3.600,0	26
Prvo mesto	12	300	3.600,0		
Drugo mesto	0	225	0,0		
Tretje mesto	0	150	0,0		
Brez uvrstitve	6	0	0,0		
Drugi prihodki				10.000,0	66
Izločitev živali	0,125	80.000	10.000,0		
Strošek dela					
Profesionalni jahač	210	5	6.300,00	6.300,00	41
POK na konja				-3.876,0	

Legenda: POK-pokritje;

Pozitivno POK bi dosegli s kombinacijo boljših uvrstitev na mednarodnih in nacionalnih turnirjih. V kolikor bi konj dosegel zmago na mednarodnem turnirju, dve drugi mesti in dva plasmaja, ter šest prvih mest in dve drugi mesti na nacionalnem turnirju, bi prihodek na letni ravni znašal 21.575 EUR. Prihodek s turnirjev bi tako predstavljal 56 % vseh prihodkov. POK na konja na letni ravni bi bilo 3.023 EUR.

Glede na izhodišči scenarij (S-I), bi se prihodki povišali za 86 % zaradi boljših uvrstitev na mednarodnih turnirjih in zaradi remonta živali. Zaradi upoštevanja stroška nakupa konja pa bi se stroški povečali za 32 %.

5 SKLEPI

Na osnovi dobljenih rezultatov lahko povzamemo naslednje sklepe:

- Z denarnimi nagradami na nacionalnem turnirju lastnik konja ne more pokriti letnih stroškov, ki nastanejo s profesionalnim konjem. Do praga pokritja bi prišlo le v primeru zmage na vseh tekmah, kar pa ni realno. Zato je nujno potrebna udeležba na mednarodnem nivoju.
- Brez dodatnih sponzorskih sredstev se ne more pokriti strošek konja ob povprečno ugodni sezoni kot tudi ne strošek profesionalnega jahača.
- Za pokritje stroška konja in stroška profesionalnega jahača bi bila potrebna visoka sponzorska sredstva, katera je težko pridobiti. Med drugim tudi zato, ker konjenišтво ni medijsko dovolj podprto in s tem predstavljeno širši javnosti.
- Za boljšo pripravo konja bi bil potreben dodatne vir finančnih sredstev. Slednje bi bilo moč zagotoviti bodisi preko denarne pomoči Konjeniške zveze Slovenije, bodisi s strani sponzorjev. Konjeniška zveza Slovenije bi s finančnim programom reprezentanc lahko zagotovila sredstva za udeležbo na mednarodnih turnirjih, ki bo omogočila boljšo pripravljenost konja ter posledično možnost za višjo uvrstitev na takšnem tekmovanju. S tem bi ob boljši pripravljenosti lahko konj dosegel (še) boljše rezultate na mednarodnih tekmovanjih, kar bi prineslo boljšo zastopanost Slovenije v konjenškem športu. Na podlagi dobrih rezultatov lahko Konjeniška zveza Slovenije pridobi več finančnih sredstev s strani Fundacije za šport za svoje delo in posledično za udeležbo tekmovalcev na mednarodnih tekmovanjih.
- Ob dosegu boljših rezultatov bi se lahko Konjeniška zveza Slovenije s svojo člansko reprezentanco povzpela višje na FEI-lestvici tekmovanj.

6 POVZETEK

Namen diplomske naloge je ekonomska analiza vzdrževanja vrhunskega športnega konja v panogi preskakovanje ovir. Pri tem nas je zanimalo kakšen povprečen vložek sredstev je potreben, da bi se s takšnim konjem ob doseženih vrhunskih rezultatih v Sloveniji, lahko udeležili tudi mednarodnih tekmovanj potrebnih za kvalifikacije za Evropsko prvenstvo v isti tekmovalni sezoni. Na analiziranem primeru smo poskušali simulirati učinke finančne podpore s strani sponzorjev ter predstaviti možnosti zaslužka na nacionalnih tekmovanjih.

Omejili smo se na dostopne podatke, ki se nanašajo na najboljšega konja v preskakovanju ovir za leto 2013. Na tem primeru smo predstavili tudi stroške in prihodke takšnega konja na letni ravni v Sloveniji. Pri tem smo temeljili na nekaterih predpostavkah.

Omenjeni konj je v danem letu tekmoval celotno sezono brez poškodb. Glede na svojo starost in pripravljenost se je udeleževal tekem potrebnih za napredovanje konja oziroma tekem, ki bi mu omogočale boljšo pripravljenost za napredovanje na višjo tekmovalno raven.

Po podatkih v osnovni analizi smo prišli do rezultata, da z nastopom na nacionalnih turnirjih ne pokrijemo stroškov na letni ravni. Poleg tega ni bil pokrit strošek dela jahača. V analizi nismo upoštevali stroška prenočišča in prehrane jahača na turnirju, slednje bi sicer strošek le povečalo.

Ob doseženih najboljših rezultatih na tekmovanjih v Sloveniji, kar je prineslo tudi naslov Državnega prvaka, Pokalnega prvaka in najboljšega konja leta, ni prišlo po pokritja niti osnovnih letnih stroškov. Za pokritje le-teh bi bilo potrebno zvišati denarne nagrade na nacionalnih tekmovanjih kot tudi finančno nagraditi konja in jahača za dosežene rezultate na nacionalni ravni. Ob tem bi posledično konj in jahač pridobila sponzorska sredstva s katerimi bi si lahko omogočili udeležbo na mednarodnih tekmovanjih. Žal brez udeležbe konja na mednarodnih tekmovanjih ta ne more napredovati do takšne stopnje, da bi lahko konkurirali ostalim državam Evropske unije. Prav tako le rezultati na mednarodnih tekmovanjih prinašajo točke na različnih lestvicah FEI kar prav tako prinaša možnost vstopa na višja in boljša tekmovanja. S tem bi pomembno prispevali k dvigu konjeništvu v Sloveniji ter imeli možnost predstaviti sponzorjem dobre tekmovalce z dobrimi rezultati.

Ob predpostavki, da bi konj uspel pridobiti sponzorska sredstva v višini več kot 12.100 EUR, smo na danem primeru pokazali, da dosežemo pozitivno pokritje. Pri tem je potrebno poudariti, da so dejanski stroški jahača višji, saj je potrebno tudi za plačati prenočišče na turnirju. Za dosego teh rezultatov in možnost napredovanja konja sta tako jahač kot tudi lastnik konja morala vložiti lastna sredstva, pridobljena iz drugih virov.

Ob pregledu rezultatov konja v letih po letu 2013 smo opazili napredek, saj je konj dosegel stopnjo za udeležbo na tekmah za Pokal narodov. Tako je prišel v A-reprezentanco skupaj z drugimi konji. V letu 2016 je konj v vrhunski formi, saj se je udeležil treh tekem za Pokal narodov in treh Grand prix tekem s težavnostjo treh zvezd. Vsakokrat je dosegel dobre rezultate ter se uspel kvalificirati na Evropsko prvenstvo, ki bo leta 2017.

Za dosego teh rezultatov žal nacionalne tekme niso dovolj, saj njihova težavnost ni primerljiva s težavnostjo v tujini. Na pobudo Strokovnega sveta Konjeniške zveze Slovenije so v letu 2016 uvedli nekaj sprememb ki naj bi omogočile boljšo pripravo konja na nacionalnem turnirju za tekmovanja na mednarodnih turnirjih. Ob tem so zapreke v finalu državnega prvenstva za člane dvignili na višino 1,50 m ter tudi pokalne tekme na višino 1,45 m. Žal pa s tem niso drastično dvignili denarnega sklada na tekmovanjih. Za zmago na državnem prvenstvu je predvidenih 1.500 EUR, za zmago na pokalni tekmi pa 330 EUR. Ob tem je potrebno podariti, da je v letošnjem letu ukinjeno neplačevanje startnine v primeru plasmaja. Slednje pomeni, da se startnina na tekmovanjih kategorije M in S plača ne glede na uvrstitev. Poleg tega se na višino nagrade odvaja davek v višini 25 %. Žal takšni ukrepi ob nizkem nagradnem skladu povzročajo manjše kritje stroškov za jahače in lastnike konj na nacionalnih turnirjih. Poleg tega je vložek v konja na takšnem nivoju velik in zahteva tudi nakup dragega športnega konja. Prav tako je konj na tekmovanjih višje kategorije hitreje izpostavljen poškodbam, s tem pa tudi dodatnim tveganjem izgube prihodka in povečanju veterinarskih stroškov.

Glede na analizirano nacionalni turnirji prinašajo trenutno nekoliko manjše stroške kot udeležba na nacionalnem turnirju v sosednjih državah, kjer pa je nagradni sklad za zmago veliko višji.

Kljub dvigu nivoja tekmovanj se niso dosegle finančne spremembe. Do pomoči k napredovanju jahačev in konjev z višjim denarnim skladom na tekmovanjih še ni prišlo. Posledično jahači z dobrimi konjih odhajajo, na trening tekme za pripravo konja na mednarodne turnirje, v sosednje države na nacionalne turnirje, namesto da bi to počeli na domačih turnirjih, saj bi s tem prispevali ekonomiji domačih klubov kot tudi naselji, kjer se klubi nahajajo.

7 VIRI

Boehlje M. D., Eidman V. R. 1984. Farm managment. New York, John Wiley and Sons: 806 str.

Celje 2010 FEI World Cup – Svetovni pokal v preskakovanju ovir. 2010. Konjeniški center Celje.

http://www.konji-celje.si/assets/fei_2010/celje_2010_fei_world_cup_porocilo_z_medije.pdf
(15. 03. 2016)

Celje 2014 CSIO***W Pokal narodov. 2014. Konjeniška zveza Slovenije.

http://www.konj-zveza.org/?lang=&option=news&news_id=250 (15. 03. 2016)

Center konjeniškega športa Celje. 2016. Mojaobčina.si Prebold (02.03.2016)

<http://www.mojaobcina.si/prebold/novice/sport/center-konjeniskega-sporta-celje-1.html> (15.03.2016)

Čačić M. 2010. Što je konjička industrija? Stočarstvo, 64: 49–64

Daspher K. 2014. Tools of the Trade or Part of the Family? Horses in Competitive Equestrian Sport. Society & Animals, 22: 352–371

Deutsche Reiterliche Vereinigung. 2014. Equestrian sports and breeding in Germany. Euroequestrian.

http://www.euroequestrian.eu/files/2/11/Horse_Sports_and_Breeding_Juli_2014.pdf
(15.06.2016)

Družina, ki je Slovenijo vrnila na zemljevid. 2014. Portal Siol.net (05.05.2014)

http://www.siol.net/sportal/drugi_sporti/preostalo/2014/05/pokal_narodov_v_celju_videio.aspx (15. 03. 2016)

EHN. 2003. Horses and sport. European Horse Network.

<http://www.europeanhorsenetwork.eu> (18.05.2016)

EHN. 2015. The horse in Europe. European Horse Network.

<http://www.europeanhorsenetwork.eu/position-statements/> (18.05.2016)

EU Equus. 2001. The Horse Industry in European Union. Horse Web.net.

http://www.horse-web.net/docs/EU_Equus_2011.pdf (18.05.2016)

EU Equus. 2014. Study of the equestrian tourism in Europe. Professional Equus (maj 2014)

http://professional.euquus.eu/sites/euquus.eu/files/study_of_the_equestrian_tourism_in_europe_2013-2014.pdf (18.05.2016)

European Show Jumping Championships. 2016. Wikipedia.

https://en.wikipedia.org/wiki/European_Show_Jumping_Championships (18.03.2016)

FEI. 2015a. Rules Furusiyya FEI Nations Cup Series. Federation Equestre Internationale (11.05.2016)

<https://inside.fei.org/fei/events/fei-nations-cup-series/furusiyya> (20.06.2016)

FEI. 2015b. Rules FEI World Cup Jumping. Federation Equestre Internationale (01.02.2009)

<https://inside.fei.org/fei/regulations/jumping> (09.03.2016)

FEI. 2016a. FEI General regulations. Federation Equestre Internationale (01.06.2009)

<https://inside.fei.org/fei/regulations/general-rules> (09.03.2016)

FEI. 2016b. Rules for jumping championships and games. Federation Equestre Internationale (01.01.2014)

http://inside.fei.org/system/files/YOG_2014_Rules_clean.pdf (09.03.2016)

FEI European Championship Aachen 2015. 2015. Federation Equestre Internationale.

<http://www.aachen2015.de/en/> (15. 03. 2016)

Hägglom M., Rantamäki-Lahtinen L., Vihinen H. 2005. Equine sector comparison between the Netherlands, Sweden and Finland. MTT Agrifood Research Finland: 36 str.

Haring H. 2012. The changing role of horses in our society. Lohmann Information. 47: 49

Henley Centre. 2004a. A repost of research on the horse industry in Great Britain. British Horse Industry Confederation (marc 2004)

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/69259/pb9255-bhic-report-040318.pdf (09.03.2016)

Henley Centre. 2004b. Strategy for the Horse Industry in England and Wales. British Horse Industry Confederation (29.03.2013)

<https://www.gov.uk/government/publications/strategy-for-the-horse-industry-in-england-and-wales> (09.03.2016)

- Henley Centre. 2004c. Joint research on the horse industry in Great Britain. Riding Safely. <http://www.ridingsafely.net/defrabcsummary1.html> (09.03.2016)
- Heric D. 2004. 55. kongres Evropskega združenja za živinorejo. Revija o konjih, 10: 6–9
- Hess S., Surry Y., Liljenstolpe C., Lindberg G., Andersson H. 2014. A hedonic analysis of the price for horse riding lessons in Sweden. Journal of Outdoor Recreation and Tourism, 7–8: 65–74
- Hodgson David R., McGowan C., McKeever K. 2014. The athletic horse, 2: 337–346
- Keršič A. 1995. Najboljši v turnirskem športu 1994. Revija o konjih, 1: 41–43
- Kobilarna Lipica. 2013. Brošura o mednarodnem tekmovanju v preskakovanju ovir za svetovni pokal
- KZS. 2011. Pravilnik o registraciji tekmovalnih konj. Konjeniška zveza Slovenije (21.12.2011) http://www.konj-zveza.si/MyFiles/pravilnik_registracija_konj.pdf (20.02.2016).
- KZS. 2012. FEI pravilnik za preskakovanje ovir. Konjeniška zveza Slovenije (01.01.2012) <http://www.konj-zveza.si/MyFiles/fei-skakanje-2016-MARKUP.pdf> (21.06.2016)
- KZS. 2015a. Pravilnik o registraciji tekmovalcev in članjenju klubov v KZS. Konjeniška zveza Slovenije (15.05.2015) <http://www.konj-zveza.si/MyFiles/prav-o-reg-tekm-spremembe-maj-2014.pdf> (20.02.2016)
- KZS. 2015b. Evropsko prvenstvo za člane se začne. Konjeniška zveza Slovenije. http://www.konj-zveza.org/?lang=&option=news&news_id=481 (05. 05. 2016)
- KZS. 2016a. Program dela 2016. Konjeniška zveza Slovenije. Arhiv KZS (neobjavljeno)
- KZS. 2016b. Propozicije 2016. Konjeniška zveza Slovenije. <http://www.konj-zveza.si/MyFiles/PROPOZICIJEskakanje2016zadnje.pdf> (20.02.2016)
- KZS. 2016c. Turnirji od leta 2000 dalje. Konjeniška zveza Slovenije. Arhiv KZS (neobjavljeno)
- Konjenišтво, oglasna priloga. 2010. Finance, 59: 24-27
- Liljenstolpe C. 2009. Horses in Europe. Swedish University of Agricultural Sciences. <http://www.wbfs.org/files/EU%20Equus%202009.pdf> (19.04.2016)
- Lipica-CSI. 2016. Kobilarna Lipica. <http://www.lipica.org/si/kaj-poceti/konjeniska-tekmovanja/csi> (15. 03. 2016)

- Martuzzi F., Bergero D. 2008. Education in Equine Science – New prospects. Satellite of the 59th EAAP Congress. Vilnius 23.8.2008.
- Murray G., Munstermann S., Lam K. 2013. Benefits and challenges posed by the worldwide expansion of equestrian events – new standards for the population of competition horses and equine disease free zones in countries. OIE, 8: 7
- Naši jahači uspešno v Lipici. 2009. Radio Krka (30.05.2009)
http://www.radiokrka.com/poglej_clanek.asp?ID_clanka=15909 (07.04.2016)
- Perko B. 2007. Svetovni pokal v preskakovanju ovir na Ugajru. Finance, 152: 23
- Pintar, G. in Keršič, A. in Avguštin, V. in Pollak-Premrov, A. 1999. 50 let Konjeniške zveze Slovenije. Konjeniška zveza Slovenije. Arhiv KZS (omejeno dostopno delo)
- Pokal narodov v preskakovanju ovir, Lipica 26-29. junij 2008. 2008. Šport TV (28.06.2011)
http://193.9.21.185/d2300/Sport_TV/Pokal_narodov_v_preskakovanju_ovir_Lipica_26._29._junij_2008.html (07. 04. 2016)
- Posestvo Ugar. 2008. Reportaža UGAR 2008 FEI World Cup.
<http://www.ugar.si/vsebina.php?podrocje=20&cat=188&id=384&lang=&name> (18. 02. 2016)
- Rogers C.W., Bolwell C.F. and Gee E.K. 2012. Proactive Management of the Equine Athlete. Animals, 2, 4: 640-655
- Schneider H. W., Mahlberg B. 2005. The economic role of the horses in Austria. Executive summary. Vienna, Pferd Austria, Institute for Industrial Research: 11 str.
- Simply Hired. 2016. Professional horse jumper salaries. Simply Hierd.
<http://www.simplyhired.com/salaries-k-professional-horse-jumper-jobs.html> (18.02.2016)
- Slovenski konjeniki v Celju na Pokalu narodov osmi. 2015. MMC RTV Slo (15.05.2015)
<http://www.rtv slo.si/sport/novice/slovenski-konjeniki-v-celju-na-pokalu-narodov-osmi/365212> (18. 02. 2016)
- Stropnik B. 2003. Bilten. Mednarodni CSI-B turnir v preskakovanju ovir in Pokal Slovenije v preskakovanju ovir- Velenje 2003. Velenje, Studi HTZ: 26 str.

- Šimenc M. 2014. Še en dokaz koruptivnosti slovenske politične desnice. Svet 24 (04.02.2014)
<http://svet24.si/clanek/novice/crna-kronika/52eec2039718b/skandal-pokradli-vec-kot-100-tisocaki-davkoplacevalskega-denarja> (23.05.2016)
- Števanec K. 2014. Finančna analiza investicije v Konjeniškem centru Zaton »Izgradnja pokrite jahalnice«. Diplomsko delo. Maribor, Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede: 34 str.
- Texas Education Agency. 2015. Importance of the Equine Industry.
<https://www.google.com/?client=safari#q=Importance+of+the+Equine+Industry>
(15.06.2016)
- The Horse Industry. 2016. Okcareertech.
<https://www.okcareertech.org/educators/cimc/free-samples/ag-cluster/pdf-files/ag1student.pdf> (15. 03. 2016)
- Turk B. 2010. Treniranje konj in učenje jahanja. Ljubljana, Zavod IRC: 140 str.
- Wood A. 2011. Konji, celovit priročnik za oskrbo in nego. Ljubljana, Učila: 192 str.
- Žgajnar J. 2015. Ekonomska analiza organiziranosti jahalnega centra; primer uporabe linearnega programiranja. Acta agriculturae Slovenica, 106, 2: 77–85
- Žnidaršič J. 2004. Lipicanci. Ljubljana, Veduta AŽ: 70 str.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem mentorju doc. dr. Jaki ŽGAJNARJU za vso strokovno pomoč, naklonjen čas, uporabne nasvete in spodbudne besede.

Za hiter in dosleden pregled diplomskega dela se zahvaljujem recenzentu doc. dr. Petru DOVČU in predsedniku komisije doc. dr. Silvestru ŽGURJU.

Za bibliografsko ureditev naloge se zahvaljujem ga. Jerneji BOGATAJ.

Hvala referentki ga. Sabini KNEHTL za prijaznost in pomoč pri urejanju administrativnih zadev tekom študija.

Posebna zahvala gre mojim staršem, ki so mi šolanje omogočili.

Zahvaljujem se tebi Robi, ker si verjel vame, me spodbujal in mi pomagal s svojim znanjem s področja konjenišтва.

Diplomsko delo je posvečeno Colmini, enemu izmed najboljših slovenskih tekmovalnih konj.